

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostolpna pettina vrsta
malih oglasov po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglas nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust

Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštovina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; neurankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

**Med zahodom in
vzhodom.**

Položaj v izvenevropskih delih sveta stoji danes očitno v znamenju vstaje barvstih ras proti gospodujoči beli rasi. V Aziji se skušajo rumena in rjava plemena otresti gospodstva belokožnega tujca; ves Kitaj je zavzel odločno protitujsko gibanje, ki ga ne bo mogoče več zatreti in ki sila k rešitvi kitajskega vprašanja v eni ali drugi obliki; v Indiji tiho vre; v Afriki pa se ravno zdaj bije odločen boj med domačinom in Evropejcem. Tudi Egipt in arabske dežele so vroča tla in večna nevarnost za belega moža. Ze številčno je bela rasa v neugodnem položaju, ker šteje samo okroglo 550 milijonov ljudi, dočim je drugih ras blizu 1150 milijonov ljudi. Dve petini sveta pripadata belokožcem, a tri petine rumenokožcem, rjavokožcem, zamorcem itd.

A odkod ta nemir danes vsepovsod med to barvasto raso, ki se je zdelo, da se je že davno udala v svojo usodo, kje so vzroki temu splošnemu nevarnemu vrenju na vseh koncih sveta? Mi smo na ta vprašanja že ob raznih prilikah več ali manj odgovorili in pokazali, kako so vsi ti pojavi samo nujna in naravna posledica svetovne vojne, in da je Evropa sama zrevolucionirala Azijo in Afriko proti sebi in proti beli rasi: duhove, ki jih je Evropa priklicala, njih se zdaj ne more znebiti...

Zanimiva so v tem pogledu tudi razmotrivanja Lloyd Georgesa, bivšega angleškega ministrskega predsednika in enega očetov mirovnih pogodb, ki razlaga pred vsem psihološko stran današnjega položaja v Kitajju in drugod. Stara generacija Azijatov, pravi on, je bila vzrasla v strahu pred evropsko premočjo, ona je smatrala belo raso za nepremagljivo in niti japonske znage nad Rusi niso mogle prepoditi ta strah iz srca rumenega moža. Toda med svetovno vojno je rumeni mož molče, a z napetim pogledom opazoval, kako so se beli narodi med seboj krali, in on danes dobro vidi in ve, kako so ti mogočni in veliki beli narodi po tem strašnem boju zdaj upehani in onemogli. Med tem se je pa on sam naučil zapadnih metod in zapadno vojno tehniko in v njegove roke je prešlo tudi vse moderno orožje in bela rasa mu ga je sama izročila: mašinske puške, metaleke min, ročne granate itd. In baje sedaj že Kitajci sami izdelujejo najhujši strupeni plin. In en milijon evropsko izvežbanih vojakov stoji danes na kitajskih tleh v bojnem redu.

Kitajec se torej danes čuti dovolj močnega, doraslega Evropejcu, in njegova zavest moči je glavna gonilna sila današnjega kitajskega gibanja. Poleg tega se je je Kitajec v zadnjem desetletju tudi drugače močno civiliziral: vedno več kitajskih dijakov prihaja na zapadne šole, posebno pa se je razvilo v Kitajski časopisje, ki je kakor povsod tudi tam najuspešnejše sredstvo za vsako obliko narodnostne propagande. Bela rasa je bila sama prevzela nalogo, da svoje barvaste brate vzgoji, in to je zdaj rezultat. S tem je treba računati.

A kitajski zmaj se obrača sedaj tudi proti Japoncu, ne samo proti belemu možu. Tu pa igrajo seveda glavno vlogo gospodarski momenti. Med vojno, ko sta Angleška in Amerika morali koncentrirati vse svoje moči za vojne potrebe, je Japonska trgovsko prodirala v Kitaj in si osvojila tam vsa važna tržišča. In japonsko hitro se množeče prebivalstvo preplavlja danes kitajski obrežja. Japonska gleda v Kitajski z njenimi naravnimi zakladi samo objekt izkoriščevanja in priliko, da se sama obogati. Proti temu pa se Kitajec danes naravno istotako postavlja v bran kakor proti izkoriščanju od strani Evrope in Amerike.

Zato se pa tudi v doglednem času tudi ni bati, da bi nastopila nevarnost, pred katero se je Evropa doslej največ strašila, namreč da bi kdaj rumena rasa združeno se dvignila proti beli rasi — takozvane rumene nevarnosti za enkrat ni. Kajti ne glede samo na antagonizem Kitajca proti Japoncu, ne smemo pozabiti, da so mongolska plemena ravnotako razcepjena od medsebojnega sovraštva kakor so kavkaški narodi. Zlasti pa Kitajec, kakor rečeno, nima nobenega razloga, da bi ljubil Japonce. Ni še dolgo tega, ko sta se med seboj vojskovala, in Japonska drži še vedno v svojih rokah s silo orožja velika nekdanja kitajska ozemlja. Lloyd George povdarja, da se je na verzajski konferenci posebno pokazal strah Kitajcev proti na-

raščajoči hegemoniji Japonske in da se bila prizadevanja kitajskih delegatov pregovoriti velesile, da bi pomagala Kitajju, da se osvobodijo japonskih krempļjev, naravnost ganljiva.

A pri vsem tem Lloyd George rumene nevarnosti nikakor ne izključuje in je mnenja, da tu veliko odvisi od modre in potrpežljive politike velesil. Če velesile v kitajskem vprašanju ne bodo pametno postopale, če ne bodo gledale dejstvom v oči in nasproti opravičenim željam primerno popustile, potem se

utegne res še izkupati nova vojna z nedoglednimi posledicami.

Toda Amerika ima tu danes prvo besedo. Ona vsaj kaže resno voljo rešiti kitajsko vprašanje mirnim putem in v duhu krščanskega demokratičnega načela, da ima vsak narod pravico biti na svoji zemlji svoj gospod, in upajmo, da bo znala prisiliti na to stališče tudi ostale velesile. Potem pa bo nasprotstvo med belo in rumeno raso hitro izginilo in z njim izginila tudi rumena nevarnost.

Kapitalističen napad na občine.

Belgrad, 29. julija. (Izv.) Včeraj popoldne je vladna večina, ki obstoja iz radikalov in radičevcev, imela v radikalnem klubu skupno sejo, na kateri je fin. minister Stojadinović predložil svoje amandemente, za katere sicer še noben drug poslanec ni vedel. Razdeljeni so bili šele tekom današnjega dne. V njih je hotel fin. minister brez fin. odbora in brez razprave v skupščini poleg nekaterih drugih stvari uveljaviti zakonsko določbo, po kateri bi javnemu polaganju računov obvezana podjetja od 1. avgusta 1925 dalje plačevala največ 100 odstotkov občinskih in le 50 odstotkov okrajnih, okrajnih in oblastnih doklad. V vrsto teh podjetij spadajo delniške družbe in vsi javni denarni zavodi, zavarovalnice, železnice in tako dalje.

Ker znašajo doklade v naših občinah večinoma 200, 300 do 500 odstotkov, celo 1000, bi ta določba pomenila, da bi ravno najmočnejši davkoplačevalci od 1. avgusta plačevali največ 150 odstotkov vseh gornjih doklad. S tem bi odpadel za naše občine in okraje glavni del njihovih dosedanjih dohodkov. V sled tega bi bilo njihovo gospodarstvo popolnoma uničeno, prihodnje leto pa bi morale občine in okraje revnejšim davkoplačevalcem doklade podvojiti ali potrojiti. Tako bi bili prvi v naši državi deležni znatnega znižanja davkov

ravno največji kapitalisti in največja kapitalistična podjetja in to le na račun revežev. Ta določba in davek na ročni zaslužek sta značilna za našo fin. politiko: Varovati kapitaliste, obremeniti reveže.

Gornja določba določa mejo navzgor za kapitaliste preko katere se ne sme obdavčiti. Pri siromašnih delavcih pa ni meje navzgor, pač pa mora plačevati davek od svojega zaslužka tudi siromak, ki ne zasluži niti za živce.

Poslanci Jugoslovanskega kluba so takoj, ko so dobili predlog v roke, začeli v parlamentu z odločno akcijo. S podrobno akcijo med srbskimi in hrvatskimi vladnimi poslanci so prepričevali, kake posledice bi to imelo. Dr. Korošec je sam med govorom posl. Pušenjaka, ki je tudi sam o tem govoril, stopil k fin. ministru Stojadinoviću ter protestiral proti temu. Med tem, ko je dr. Korošec dokazoval krivični in kapitalistični značaj določbe, je posl. Pucelj s surovim glasom narahlil dr. Korošca, naj ne govori z ministrom in naj ga ne moti. Dr. Korošec je odgovoril Pucelju, ki prihaja že nekaj dni k popoldanskim sejam, naj bo tiho: »Ravno za Slovenijo se potegujem, Vi me pa radi tega narahlilate. Vi ste nesramen človek!«

Sklepi Jugoslovanskega kluba, JMO in demokratskega kluba.

Belgrad, 29. julija. (Izv.) Jugoslov. klub, JMO in demokratski klub so danes soglasno sprejeli sledečo resolucijo, katero so predložili voditelji:

Zastopniki Jugoslovanskega kluba, JMO in demokratskega kluba so pretresali novoustvarjeni položaj. Ker so ugotovili, da je HSS s svojo pogodbo z radikali razbila blok narodnega sporazuma, mislijo, da je potrebno, da svoje medsebojne odnose ponovno uredijo. Zaradi tega se je na sejah 27. in 28. t. m. sklenilo:

1. Da načelniki novih skupin ostanejo med seboj v stiku radi sporazuma o parlamentarnem sodelovanju in skupnih nastopih v parlamentu za časa trajanja tega skupščinskega zasedanja.

2. Da se takoj prestopi k proučevanju programatičnih in taktičnih predlogov za akcijo njihovih strank v novoustvarjenem položaju.

Soglasno je pa že sedaj utrjeno načelo: da se vprašanje bodočih reform državne ureditve izvede v sporazumu vseh strank. Temelj

in končni cilj njihove akcije bo: končno veljavna konsolidacija notranjih razmer, zagotovitev zakonitosti in pravnega reda, obramba demokratičnih in svobodoumnih ustanov in parlamentarne vladavine.

Včeraj smo ugotovili, da so vse vesti o nekakšnem razpadu bloka ali odtujenju strank, ki so ostale zveste ideji bloka narodnega sporazuma, le intrige radikalov in radičevcev, ki bi hoteli, da blok popolnoma razpade in da bi opozicija vsled tega postala plehka. Lahko trdimo, da se bo blok po počitnicah zopet sestavil. Sedaj voditelji bloka še niso smatrali, da bi bilo to nujno potrebno, ker se hrvatski disidenti niso mogli še organizirati in osnovati kluba. Zato je bilo potrebno, da so stranke bloka pustile časa tem hrvatskim poslancem, da se jim omogoči vstopiti v blok, čim jim to razmere omogočijo. Vrenje v Radičevem klubu še ni pončalo. Kakih 10 poslancev odločno izjavlja, da se ne strinjajo s sedanjem politiko in obsojajo način, kako se je sedanja politika inavgurirala.

Razprava o dvanajstinah.

POSL. PUCELJ GLASOVAL ZA DVANAJSTINE! — TEMELJITA KRITIKA POGUBNE VLADNE FINANČNE POLITIKE PO POSL. PUŠENJAKU.

Belgrad, 29. julija. (Izv.) Na današnji dopoldanski seji se je nadaljevala razprava o dvanajstinah.

Posl. Sečurov je v dolgem govoru očrtal razne nepravilnosti in ostro kritiziral celokupno vladno politiko, posebno njeno finančno in gospodarsko politiko.

Po njegovem govoru se je prešlo na glasovanje v načelu. Dvanajstine so bile sprejete s 169 glasovi vladne večine proti 66 glasovom. Posl. Jugoslovanskega kluba so glasovali proti, dočim je poslanec Pucelj glasoval za dvanajstine, proti katerim je govoril še nedavno vsled njihove krivičnosti za Slovenijo na protestnem shodu v Ljubljani.

Popoldne se je nadaljevala razprava o podrobnosti dvanajstin. Govorili so Kapetanović, bivši minister Kumanudi in posl. Pušenjak.

Posl. Pušenjak je kritiziral fin. poli-

tiko sedanje vlade. Državno gospodarstvo se še vedno vrši na podlagi proračunskih dvanajstin, kar znatno onemogočuje kontrolo vladnega gospodarstva. Kontrola parlamenta se pa tudi sicer izigrava. Skupščini se ne dajo potrebni podatki in vlada se naravnost norčuje iz parlamenta. Državno gospodarstvo se vodi zelo površno. Fin. minister tudi ne predloži nikdar zaključnih računov, ki so neobhodno potrebni, da more parlament vršiti kontrolo. Brez njih je vsaka kontrola iluzorna. Kakšno je naše gospodarstvo, najbolje kažejo številni neizplačani dolgovi, ki grede v mnoge milijone. Naštevajo dolgove države uradnikom, invalidom, veroučiteljem, prispevke okrajnim šolskim zastopom in cestnim odborom itd.

Nato po splošni kritiki gospodarske in fin. politike preide na davčno politiko vlade. V krepkih besedah opozarja vlado na nepravilnost pri odmeri davka. Ta politika ja popol-

noma zgrešena. Novi davki se nalagajo, ozir. se obstoječi povečujejo brez ozira na gospodarsko moč davkoplačevalcev, in brez ozira na obstoj in napredovanje gospodarskih panog. Vedno še imamo več davčnih sistemov. Vlada ne kaže volje, da bi sisteme spremenila in plačevanje davkov izenačila. Posebno govori o davčni politiki v Sloveniji in ostro kritizira nastopanje davčnih in finančnih organov v Sloveniji. Po temeljiti kritiki valutne politike sedanjega fin. ministra posl. Pušenjak ponovno stavlja različne predloge k dvanajstina in zahteva, da jih zbornica v interesu dobrega gospodarstva in zadovoljstva ljudstva sprejme.

Po Pušenjakovem govoru je bila seja zaključena in prihodnja sklicana za jutri dopoldne.

Posl. Pucelj predlaga za Slovenijo dva hrvatska vel. župana.

Belgrad, 29. julija. (Izv.) Posl. Pucelj je tekom zadnjih dni začel v svojem hrvatskem klubu in tudi med radikali žilavo akcijo za politično spremembo v Sloveniji. Da bi postal še bolj radičevski kakor Radič, predlaga, da naj se v Sloveniji imenujeta za velika župana dva hrvatska uradnika, češ da se bo na ta način še bolj manifestiralo narodno edinstvo. To njegovo protislovensko delo obsejajo celo radikali.

Hrvatsko ljudstvo proti HSS.

Zagreb, 29. julija. (Izv.) Odpor proti politiki HSS zavzema vedno večji obseg. Preteklo nedeljo je HSS priredila več sestankov, na katerih so govorili o sporazumu z radikali. Na teh sestankih se je velik del prvakov izjavil proti centralistični in vidovdanski politiki HSS. Odpor med ljudstvom se razvija počasi in sistematično, kakor pač prihajajo med ljudstvo poročila o držanju HSS v Belgradu. Vodstvo HSS je sedaj sklenilo, da ne bo prirejalo javnih shodov. Hrvatska zajednica še ni stopila v organiziran boj proti HSS, vendar pa njene podeželske organizacije pozdravljajo njeno stališče v parlamentu. Disidentski krogi HSS zatrjujejo, da v kratkem izstopi iz HSS več uglednih poslancev, med njimi Miklavžič in Kukov. Ustanoviti nameravajo svoj parlamentarni klub in izdajati v Zagrebu svoj list.

Intrige slovenskih »samostojnežev« in radikalov v Belgradu.

Sam. demokrati bi se radi združili z radikali.

Belgrad, 29. julija. (Izv.) Vprašanje državnih podtajnikov še vedno ni rešeno. V poslednjem času nastopajo proti temu nove intrige. Predvsem se je proti slovenskim radikalom začel boriti Ivan Pucelj, ki je najprej reflektiral na ministrsko mesto, sedaj pa pravi, da se zadovoljuje z mestom državnega podtajnika. Njemu so se pridružili samostojni demokrati, ki so po svojih prijateljih pričeli akcijo za združitev z radikali. Ta združitev bi se izvršila tako, da bi Žerjav odložil mandat, na njegovo mesto bi pa prišel dr. Kramar in oba s Pivkom bi vstopila v radikalni klub. Na ta način upajo slovenski demokrati, da bi se jim v osebi dr. Kramarja posrečilo dobiti novega ministra. Vendar pa je njihova akcija za enkrat brez izgleda, ker radikali dr. Kramarja dobro poznajo.

Med slovenskimi radikali pa vlada precejšnja napetost. Medtem ko se mariborski radikali trudijo, da bi dobili v novi vladi podtajniško mesto in na ta način prišli do politične vlade in politične reprezentance, pa jim na drugi strani voditelj ljubljanskih radikalov Ivan Hribar izpodkopuje tla s tem, da pri radikalih intervenira, da naj slovenski radikali dobe namesto zastopnika v vladi, zastopnika v odboru Južne železnice na Dunaju. Kakor znano je v rimski pogodbi za našo državo rezervirano eno mesto, ki je plačano s 400.000 franki. Za to mesto kandidira Ivan Hribar, ki je tekom današnjega dne storil razne korake v tej smeri.

Tako nastopanje slovenskim radikalom seveda zelo škoduje.

PREDLOG POSL. PUŠENJAKA ZA PODPORO PO POPLAVI POŠKODOVANIM.

Belgrad, 29. julija. (Izv.) Posl. Pušenjak je vložil nujen zakonski predlog o podpori po poplavi poškodovanim v občini Re-

čica ob Paki. 24. julija se je utrgal oblak in naliv je tam napravil ogromno škodo. Opuščil je njive in razdril ceste in železniško progo. Dolina in ceste so bile tri metre pod vodo. Porušenih je 6 mostov in železniški nasip. Ceste so v takem stanju, da bo treba nujne pomoči. Potrebnih je 3 milijone dinarjev. Ta predlog pride jutri v narodni skupščini v razpravo.

INTERPELACIJA POSL. SMODEJA RADI DOGODKA NA ZALOSTNI GORI.

Belgrad, 29. julija. (Izv.) Radi dogodka na Zalostni gori, kjer so bili naši ameriški rojaki žaljeni, je vložil posl. S m o d e j na nortranjega ministra vprašanje, ali bo dal žaljenim rojakom zadoščenje in vzpostavil v Sloveniji v politični upravi zakonitost in nepristranost.

VLADA HITI S TISKOVNIM ZAKONOM.

Belgrad, 29. julija. (Izv.) Zakonodajni odbor je bil danes sklican za četrt na 9. pred plenarno sejo. Vlada hoče na vsak način spraviti pod streho reakcionarni tiskovni zakon. Zato sklicuje poleg dopoldanskih in popoldanskih skupščinskih sej tudi zakonodajni odbor.

Posl. S m o d e j je danes proti temu postopanju protestiral, ker je bila seja zakonodajnega odbora sklicana preje, nego so mogli člani dobiti spreminjalne predloge, da jih niso mogli proučiti. Poslanca dr. H o h n j e c in dr. K u m a n u d i sta se pridružila protestu, poudarjajoč, da tiskovni zakon ni tako nujen, je pa na drugi strani dovolj važen, da se z njim ne prenažli. Kljub temu se je seja vršila. Poslanci dr. Z a n i e, dr. G o s a r in dr. P o l i e so predlagali razne spremembe, katere je vladna večina odbila.

Prihodnja seja je sklicana za jutri ob 8. uri zjutraj.

ZADRUGE OPROŠČENE POŠTINE.

Belgrad, 29. julija. (Izv.) Po dolgem trudu se je posročilo doseči oprostitev od poštine za vse zadruge zveze in zadrage, ki so včlanjene v glavnem Zadrugnem savezu. O tem je na raznih sejah skupščinskih odborov govoril posl. P u š e n j a k, ki je za rešitev tega vprašanja takoj po sestavi nove vlade urgiral.

URADNISKE RAZLIKE.

Belgrad, 29. julija. (Izv.) Za izplačilo razlik uradniški plač je fin. minister v amandement k dvanajstinaam stavil kredit 50 milijonov dinarjev, kar je zasluga opozicije, ki se je tako vztrajno potegovala za izplačilo teh razlik.

Boji v Maroku.

Pariz, 29. julija. (Izv.) Iz Tangera poročajo: Kakor po vsem izgleda, je bil Abd el Krimov umik, ki so ga francoski listi malo prezgodaj proglasili kot zmago Francozov, več ali manj le strateški manever in svrhu da s primerno pregrupacijo svojih moči prestreže napad španskih čet, ki ga je pričakovati s severa. Francoska in španska poročila soglasno potrjujejo močne koncentracije rifske sil ob španski coni; iz česar sklepajo, da namerava Abd el Krim prehiteti Špance s svojo ofenzivo. A tudi na francoski fronti se zdi, da je Abd el Krim zopet gospodar situacije. Zbral je močne čete na desnem bregu reke Lukos, in je pričakovati njegovga napada v smeri Taza in Laras.

Berlin, 29. julija. (Izv.) Po španskih poročilih položaj francoskih čet ni tako ugoden, kakor ga slikajo francoska poročila. Francoske čete so imele v zadnjih bojih težke izgube in so baje že popolnoma utrujene.

Pariz, 29. julija. (Izv.) Glasom poročil iz Feza, se približujejo rifske čete v smeri Šebel-Sarsar. V srednjem delu fronte je napredo-

val sovražnik nekaj kilometrov južnovzhodno Tize, a napad francoskih regularnih čet ga je zopet vrgel nazaj.

Pariz, 29. julija. (Izv.) V Casablancu so dospela nova ojačenja. Sovražnik je končal svoje priprave in kakor izgleda, namerava velik udarec, da bi vzmehnil naše čete.

Položaj na Kitajskem.

Sanghaj, 29. julija. (Izv.) Po kitajskih vesteh je bivši ministrski predsednik Tsao-Kun, ki se je od državnega udara Sengkučianga nahajal v vjetništvu, na 24. t. m. poizkušal preoblečen v vojaka pobegniti iz zapora. Toda straže so ga spoznale in zopet prigrale nazaj.

London, 29. julija. (Izv.) Glasom poročila iz Hongkonga se je položaj v mestih Svatau, Amoy in Fučau zopet poslabšal. Ob prihodu nekega parnika se je zbrala na obali velika množica, ki je sprejela častnike in pasažirje s sovražnimi klici. Množica, ki je bila deloma oborožena z repetirkami, ni pustila Evropejcem stopiti na parnik in je posadki grozila s streljanjem. Podobne slučaje javljajo tudi iz Amoya in Fučaua. Dve angleški vojni ladji sta pripluli v Hongkong.

ŽELEZNIŠKA KATASTROFA NA PARISKEM KOLODVORU.

Pariz, 29. julija. (Izv.) Švicarski brzovlak je na vzhodnem kolodvoru trčil v lokomotivo za ranžiranje. Lokomotivo brzovlaka je vrglo s tira in se je prevrnila, tender in paketni voz sta se popolnoma razbila, trije osebni vagoni pa so bili težko poškodovani. Od pasažirjev so težko, 16 pa lahko ranjenih. Mrtva sta vlakovodja in en sprevodnik, strojevodja brzovlaka pa je zadobil tako težke poškodbe, ad jim je čez nekaj ur podlegel.

Ob novem položaju.

Povodom razprave o vladni deklaraciji v narodni skupščini dne 23. julija t. l. je posl. S u š n i k v imenu Jugoslovanskega kluba osvetlil položaj in pokazal, kako nedorasla je sedanja vlada zahtevam tega položaja na zunan in znotraj. Posl. Sušnik je rekel:

Demokracija prva zahteva.

Ko se je nedavno mudil v Belgradu tajnik Društva narodov Avenol, je v nekem intervjuu govoril o cilju in pomenu Društva narodov. Rekel je, da je cilj tega društva rekonstrukcija Evrope in zagotovitev miru. Društvo narodov hoče ublažiti vse srupe in onemogočiti oborožene konflikte. Društvo narodov dela to iz spoznanja, da je vzajemnost med državami nujno potrebna in da je izolacija posameznih držav danes nemogoča. Neurejene gospodarske ali politične razmere posameznih držav vplivajo tudi na sosedne države in na celi svet. Vsled tega hoče društvo narodov, da je povsod urejeno stanje. Društvo narodov se neče mešati v notranje razmere posameznih držav, a veliko mu je na tem, da slone posamezne države na dobrem, solidnem temelju demokratičnega režima in javnega mnenja. Kajti, pravi Avenol, kadarkoli so se reševala v Društvu narodov težka vprašanja, se je vedno pokazalo, da je moč posameznih držav v javnem mnenju.

Ako je temu tako, in nimamo razloga, da bi sumili o tem, potem mora biti naša država pri Ligi narodov slabo zapisana, kajti pri nas ni ne reda ne mira, a tudi ne demokratičnega režima. Kar se tiče javnega mnenja, je dovolj odločno obsodilo režim nasilja in protizakonitosti na zadnjih volitvah, ko je šla opozicija v boj za ravnopravnost in zakonitost in dobila nad 300.000 glasov več nego vlada močne roke. Tudi zadnji atentat v Grčiji je istotako

jasen memento temu režimu, da mora že enkrat biti konec nasilju in protizakonitostim.

Stara vlada — stara politika.

Post tot discrimina rerum se nam je večeraj v parlamentu predstavila nova vlada; prečitala je deklaracijo in zahteva zaupnico od skupščine. Toda vprašanje je, če je to v resnici nova vlada. Če si jo nekoliko ogledamo, takoj vidimo, da ima radikalna stranka v vladi veliko večino in da bo tudi v tej vladi odločujoči faktor. Vodstvo je isto in isti so ministri in iz tega logično sledi, da bo tudi njihova politika imela isti pravec. Tega pravca ne zanikuje niti vladna deklaracija sama, ki pravi, da se izvede vidovdanska centralistična ustava in da hoče vladna večina izglasovati vse reakcionarne zakone, ki so že predloženi narodni skupščini. Zato v to vlado ne moremo imeti zaupanja. Vseeno pa je nekaj novega, a to je, da so v vladi tudi predstavitelji one hrvatske stranke, ki danes reprezentira večino hrvatskega naroda. Kot Slovenec bi moral pozdraviti to dejstvo, ako bi mogel imeti jamstvo, da bo to korak do konsolidacije naše države. Toda veliko vprašanje je, če bo to vedlo do konsolidacije in ureditve naših notranjih razmer. Poglejmo nekoliko, kaj pravi deklaracija in kako se je vršil razvoj odnosov med Srbi, Hrvatimi in Slovenci in kako se je razvijala akcija sporazuma.

Zunanja politika.

O zunanji politiki pravi deklaracija, da jo bo vlada vodila popolnoma v sedanjem duhu, to je, da bo istotako sterilna in nedemokratična kakor doslej. Dejstvo je, da hoče narod kakor vsi narodi mir in zaradi tega zahteva, da vodi vlada zunanjo politiko tako, da bomo živeli v miru in prijateljstvu z vsemi sosedi in z vsemi državami v Evropi. Toda žal, da smo obkroženi s samimi neprijatelji, ki večkrat niti ne prikrivajo svojega pravega razpoloženja nasproti naši državi. Kar dela v tem pogledu Italija, presega že vse meje. Italija nikakor ne skriva svojih megalomanskih ciljev in o priliki zadnje fašistovske proslave so njeni politiki in častniki govorili tako, da mora to žaliti suverenost in prestiž naše države. Ti govorniki so izjavljali, da zgodovina Italije ni dovršena ne z aneksijsko Reke ne z zaključkom firenških pogajanj. Govorili so, da mora Dalmacija biti italijanska, da je italijansko Jadransko morje itd. Mislim, da je skrajni čas, da se enkrat energično nastopi proti takemu »prijatelju« in da se mu pove, da je naša država mednarodno priznana, da so istotako priznane naše meje, da je Dalmacija naša, da je Jadransko morje naše in da ne bomo nikdar nikomur odstopili niti pedi naše zemlje. (Živahno ploskanje na desnici.)

Svetovni politični položaj in mi.

Politično ozračje v Evropi je jako težko. Poleg vseh neprijateljev, ki nas obdajajo, imamo tu reparacijski problem in Avstrijo, ki zahteva priključitev Nemčiji, in končno nepreračunljivo formulo Rusije, ki je ne more rešiti niti veliki matematik in politik, sedanji francoski ministrski predsednik Painlevé. Vsak hip more planiti iz nje, česar se vsi bojimo, a o čemer nihče ne more povedati, ne kje ne kako se bo zgodilo. Zato imamo prav, da kot zastopniki ljudstva v državi, ki hoče biti demokratična, zahtevamo od zunanjega ministra, da nas čimprej obvesti o zunanjem položaju, imamo pravico, da zahtevamo jasnosti o tem, v katerem pravcu se vodi naša zunanja politika. Če smo v resnici demokratična država, potem mora naš zunanji minister delati tako, kakor delajo ministri v drugih demokratičnih državah, ki poročajo v parlamentu in odsekaj za zunanje stvari. Toda naš zunanji minister vodi kabinetno zunanjo politiko po

absolutističnem načelu, ki je pogubilo že veliko držav. Zato zahtevamo, da imej g. minister več stika z zastopniki naroda in da pokaži v zunanji politiki malo več agilnosti in malo več spretnosti. Ne vem, ali g. minister zna igrati šah ali ne, mogoče je dober šahist; toda zahteval bi od njega, da se nekoliko aktivneje udeležuje mednarodnega šahovskega turnirja, kajti današnji zunanje-politični položaj se jako hitro menja tako v Evropi kakor na celem svetu.

Dve smeri v svetovni politiki.

Trenotno imamo pred seboj dve svetovni politiki, katerih vsaka ima svojo tradicijo in svoj stalni pravec. Ena politika je ruska, druga angleška. Vsaka vlada v Rusiji, pa bila katerakoli, mora imeti v zunanji politiki en in isti cilj: Rusija se mora utrditi v Aziji. Zato je začela boljševiška vlada takoj ob svojem nastopu veliko boljševiško propagando v Aziji. Vse ono, kar se je dogajalo v Evropi in vse ono, kar se še danes dogaja, so mali požari, ki imajo nalogo, da stalno vznemirjajo Evropo in da jo čim bolj oslabe, tako da bi bila slaba posebno Anglija, kadar dojde do spopada zaradi Azije. Kajti v Aziji se križajo interesi Rusije in Anglije. Kako usodnega pomena je ta problem za Evropo in Anglijo, nam najbolje dokazuje sedanja revolucija na Kitajskem.

Anglija danes ni več tista, kakor je bila pred vojno. Pred vojno je mogla ta država z majhno vojaško silo in majhnimi finančnimi sredstvi držati v šahu vse svoje dominije in vrhu tega igrati v Evropi veliko vlogo. Toda začasa vojne je Anglija potrebovala pomoč svojih dominijonov, ki so morali plačevati vojni davek in dajati vojake. Dominiji so zaradi tega prišli do prepričanja: če moramo nositi odgovornost za angleško zunanjo politiko, moramo imeti tudi pravico, da odločujemo. In tako so dominiji izvojevali »magno karto« soodločevanja v zunanji politiki. Dominijem je pa danes mnogo bližja Azija nego Evropa in zato se Anglija sedaj ne sme toliko mešati v evropska vprašanja, kakor je to delala pred vojno. Posebno ne dovoljuje dominiji, da bi se mogla mešati v oborožene konflikte evropskih držav. Da se ohrani mir, hoče Anglija, da sta v Evropi dve enako močni državi, ki ohranjata medseboj ravnotežje. Zato se Anglija toliko trudi, da se ohrani status quo in da se z garancijskim paktom zajamči mir v Evropi. V interesu miru je gotovo želeli, da se ustvari garancijski pakti. Kajti žalostno dejstvo je, da zunanji odnosi med evropskimi državami ne slone na solidni bazi, marveč temelje na medsebojnem nezaupanju in strahu. To nezaupanje in ta strah je treba zamenjati z zaupanjem in dobro voljo. V Evropi drugače ne more priti do miru. Avtoriteta in prestiž evropske civilizacije sta padla danes zelo nizko, čemur sta najboljši dokaz revolucija na Kitajskem in vojna v Maroku. V Evropi mora zavladati nov duh in novo mišljenje. Nedavno je Baldwin izrekel sledeče besede: »Vlade evropskih držav bodo veliko storile, ako dosežejo stabilizacijo razmer in ako ublažijo strasti in negotovost. Temu bosta sledili gotovost in arbitraž in nato pride razorožitev; toda v to je treba vzajemnosti in dobre volje vseh evropskih držav.«

Ti svetovni problemi in potem reparacijski problem, problem mednarodnega trgovinskega predmeta, problem vojnih dolgov, potem problem mednarodnih carinskih in železniških tarif itd. — vse to zanima celi svet in mora zanimati tudi našo državo. Toda žal, o vsem tem ne čujemo v deklaraciji niti besede. Tudi v naši zunanji politiki mora zmagati nov duh. Ta politika mora biti aktivnejša, rekel bi spretnejša in agilnost in bolj demokratična mora biti. Skrajni čas je, da postane naša zunanja politika dalekovidnejša.

T. K.:

Assisi.

12. julija 1925.

Morda se boš čudil, ako ga nazivljem biser Italije. Že vnaprej Ti moramo povedati, da jaz nisem šel v sedanjo Italijo, dasiravno tudi ta name ni napravila slabega utisa, — jaz sem se naravnost izbornu počutil ob njeni prijaznosti, postrežljivosti in genitilnosti — ne, jaz sem obiskal staro Italijo, ali ako hočeš sveto Italijo v njenih spomenikih izza rimskega imperija, ko je mlado krščanstvo svojo vero ovekovečilo z mučeniškimi krvjo; povsod, v vsaki rimski cerkvi začutiš dih mučeniške svetosti, in pa Italijo srednjega veka v moči rimskih papežev in nič manj ali pa še najbolj, hitel sem kot sin k očetu, kot duhovnik k sv. očetu, nasledniku sv. mučenca Petra in k namestniku Kristusu.

Rim je v svojih spomenikih krščanstva svetlo mesto. Ne moti me šum modernega življenja, tisoči in tisoči avtomobilov, električna železnica in večer nemir rimskih cest sploh. Jaz živim v preteklosti. — Najsamozavestnejša pot katoličana je samotna Apijska cesta — pot večnolepega mučeništva v podzemskih katakombah. Tu občutiš, da nisi sam, da nisi samo od danes do jutri, ne, smrt ne končava, smrt nas pozivlja v lepše življenje z onimi, ki so šli z nasmehom v smrt za Kristusa in tudi — zame, ki hodim samotno po njihovih svetih stopinjah. — Kje so kraji poznejših svetnikov? Mladi Kostka, Berchmans in Alojzij Klečič v njihovih sobah, daruješ sv. daritev na njihovih oltarjih, moliš za našo mladino.

Sv. Petra, z orjaško tiaro — kupolo, ne zmore moj slaboten vid. Tu se diviš in čudiš grandiozni ideji katolicizma, ki je edina mogla ustvariti najmočnejše svetišče na svetu. Kar vidiš, se ti zdi bajka, dokler ne klečiš ob konfesiji sv. Petra in Pavla in pozdraviš v duhu onadva, ki sta bila vredna luč sv. vere prižgati vsemu svetu.

Sv. Očca. Pokleknil si smo. Tiho je bilo v dvorani. Miren, blagohoten, a nekam otožen je bil njegov obrazni izraz. Vsakemu je podal roko v pozdrav in slovo, poljubili smo jo, eden za drugim, sprejeli blagoslov in izginil je izpred naših oči. »Galilejci, kaj čakate?« Vstali smo in z globoko željo — da nam Bog ohrani dobrega očeta še mnogo let — smo odšli.

Ti se že dolgočasiš, ko sem Ti obljubil pisati samo o Assisiju. Pa, srce me je prevladalo in sem Ti napisal skoraj daljši uvod, kakor pa bo pismo samo.

Lepšega Ti ne morem poslati, kakor ta šopek iz Assisija. Morda se Ti bo zdelo mesto samo prazno in pušto — pravi tip starodavnega italijanskega mesta: kakor ptiče gnezdo na veji. Pa jaz ne obiskujem sedanjih italijanskih mest! Kje so časi sv. Franciška? 12. in 13. stoletje!

V Porcijunkuli posvečuje ravnokar 86 letni škof mladega Franciškevega sina v mašnika. To je najljubšeji prostor v prostorni cerkvi Marije Angelske. Tu je sv. Francišek molil in zidal v svojih menihih bodočnost katoliške renesanse v skromnem, socialno-karitativnem življenju. Tu je vedno polno pobožnih duš, domačinov in mnogo tučcev. Nekoliko naprej v cerkvi je kapelica, kjer je sv. Fran-

čišek umrl 1. 1226.¹ V njej je kip, ki naj je veren izraz osebe sv. Franciška. Zanimal te bo stari benediktinski samostan, v katerega se je preselil sv. Francišek. Vidiš sobe, v katerih so stanovali sv. Bernardin iz Siene, Karol Boromejski in drugi. Vse ohranjeno, kakor je bilo za časa teh svetnikov.

Z vozom sem se odpeljal v mesto, ki je oddaljeno od tu dobre pol ure. Nedeljsko dopoldne je. Vse tiho, mirno, v pričakovanju. V daljno Umbrijo in zlasti na mestece Perugia je krasen razgled. To je kos raja. Vstopim v cerkev sv. Franciška, ki so jo postavili že v nekaj letih po Franciškovu smrti in je ena najstarejših gotskih cerkva. Obsega tri cerkve, eno vrh druge. Pot me je peljala skozi mesto. 6000 prebivalcev, 10 ura dopoldne in to nedelja, pa je kakor vse izumrlo. Na glavnem trgu so postajali ljudje, govorili, pa kakor da niso živahni Italijani, tako je vse umirjeno. V škofijski cerkvi je bila slovesna maša, a cerkev brez ljudi. To me je osupnilo in so morda ljudje v jutranjih urah opravili svojo dolžnost, ker je v 6 cerkvah mnogo duhovnikov-redovnikov. G. župan mi je sicer izjavil, da kadar je lepa glasba, tedaj je tudi ob 10. maši polna cerkev.

Moja pot je bila k sv. Damijanu. Tu je največ preostalih pristnih spominov na sv. Franciška in na sv. Klaro. Je cerkva majhna, temna, a te takoj privabi, da jo vzljubiš. Na levi v stranski kapelici je križ, raz katerega je govoril Križani sv. Francišku, naj prežida to cerkev. To je tudi storil in so se pre-

¹ Italijanska vlada bo proglasila 4. okt. 1926 za državni praznik.

selile pozneje semkaj klarisnje, II. red sv. Franciška, imenovan po sv. Klari, ki je bila tudi rojena v Assisiju, kakor sv. Francišek. Na obeh domovih stojita danes cerkvi in hranita relikvije in mnogo dragocenih spominkov na oba svetnika.

Sv. Damijan. Patri so molili svoj brevir. Kako občutiš toploto umirjenega samostanskega življenja, ko Ti je vsaka stvar, vsaka stopinja spomin na svete prednike. Tu vidiš isti kor, iste klopi, iste pulte, kjer so prepevale Bogu čast in slavo redovnice sv. Klare, bl. Neža in neštete druge. Kako dragocen je kraj, kjer so pokopane te prve redovnice, prostor, kjer je umrla sv. Klara: križ v steni in na tleh lepa roža. Vrt sv. Klare, kjer je v kamenito ploščo vsekana Franciškova solčna pesem, ki jo je spesnil malo spodaj, na vrtičku. V omari so shranjene stvari, ki se jih je posluževala sv. Klara. Zvonec, s katerim je klicala sestre, brevir, ki ga je krasno spisal brat Leon, kruh, ki ga je čudežno blagoslovila v refektoriju. — Stopil sem še v refektorij, ki je ostal nespremenjen od Klarinih časov. V samostanu bivaajo sedaj prijazni oo. franciškani.

Teško se ločiš. Globoko doživiš tisto tiho molitveno življenje prvih franciškanskih sinov in hčera, ki so hoteli ostati prikriti svetu, da bi tembolj služili Bogu.

Na večer sem se vsedel na vlak in sem tožno pogledoval skozi okno za migljajočimi lučkami, ki so še enkrat oživele lepo serafinsko mesto, morda zadnjikrat, in vlak je odbrzel proti Folierno.

Dnevne novice.

† Zlatomašnik Jakob Kalan. Dne 28. julija je umrl na Dobravi p. Jesenice g. zlatomašnik Jakob Kalan, župnik v pokoji. Blagopokojni se je rodil 8. julija 1842 na Radovici. V mašnika je bil posvečen 31. julija 1869. Kapelanoval je v Škofiji Loki, v Smartnem pri Litiji, Višnji gori in Mirni peči. Nato je postal župnik v Borovcu na Kočevskem, kjer je služboval 29 let, nakar je stopil v pokoj in se naselil na Dobravi, kjer je preživel 20 let. Pokoj blagi duši!

Serenada v čast kralju na Biedu. Preteklo sredo so priredili blejski gostje vladarskemu paru in prestolonasledniku uspelo serenado. Na terasi hotela »Toplice« se je vršil od 7. do 9. ure koncert kapele Fiebinger. Po 9. uri je bila zbrana pred hotelom velika skupina divno okrašenih in razsvetljenih čolnov. Kmalu nato se je začel pomikati sprevid lampijonov ob zvokih godbe proti »Suvoboru«. Vodila je sprevid jadrnica (slikar Marčič), njej so sledili ogromni labud gospe Molnarjeve in kot njega mladič mali gdč. Angelece Petranove. Pred »Suvoborom« je zadonela naša himna in iz navdušenih grl naših letoviščarjev so zgrmele burne ovacije. Na balkonu »Suvobora« sta se nato pojavila kralj in kraljica. Dr. Simič, eden glavnih prirediteljev, je vzkliknil kralju Aleksandru, kraljici Mariji in prestolonasledniku, in njegov vzklik je odmeval v spontanem navdušenju iz stotine grl. Zadonela je zopet naša himna, katero je poslušalo občinstvo stoje v čolnih. Ovacije so dolgo niso polegale, ko se je vladarski par zopet umaknil.

Ekspozitura samostojno-demokrat. stranke na litijemskem glavarstvu. Da so merodajne glave na našem glavarstvu s svojim šefom vrede, seveda, popolnoma v taboru SDS, ni treba posebi naglašati; to je notorično dejstvo. Omenjamo samo slučaj, ki se je zgodil v najnovejšem času o priliki vlaganja kandidatnih list za obč. volitve v nedeljo 26. julija. Demokratiška stranka je najela že 24 ur pred določenim časom enega delavca, da se je že v soboto zjutraj nastvil pred vrata pisarne s svojo listo, da je kot prvi vližl v nedeljo zjutraj. Baj se mu iz usmiljenja postlali postelje in blazine v vežo, da se je lahko spočil od naporenega čakanja po dnevi. Iz Zagorja je že popoldne v soboto priromal znani Polšak s svojo listo ter se istotako utaboril v veži glavarstva. Zvečer jo je pa še priselkal en demokrat iz Aržiš, ki je tudi šel stražiti svojo listo pred pisarno. Nato so imeli demokratije iz Litije v ožimi v veži glavarstva še okrajno sejo, nakar so pustili zakleniti glavna vrata glavarstva, med tem ko so vrata pri glavnem kakor tudi pri stranskem vhodu vedno zaklenjena, ter so se o prejšnjih prilikah vlaganja list vedno vrata pri glavnem vhodu zjutraj odpirala in se ni nikdar prenočevalo v veži glavarstva, kot je bilo topot. Zato ugotavljamo le golo dejstvo, da je demokratiška stranka v Litiji s pomočjo svojih eksponentov na glavarstvu obveljala demokratiške stranke v Hotiču, Zagorju in Aržišah, da bo za njihove vlagatelje list veža v glavarstvu od stranskega vhoda celo noč odprta, da na ta način prehite druge stranke, da kot prvi vložijo svoje liste. Pa jim povemo, da jih tudi ta zvijača ne bo rešila pred sodbo ljudstva. Upamo pa tudi, da okrajna glavarstva ne bodo več zavetje potapljalčev se SDS in merodajnim faktorjem polagamo na srce, da tozadevno kmalu preskrbijo, da bodo politična oblastva ne samo službeno popolnoma nepristranska, ampak da se bodo izogibala vsakega najmanjšega suma in poverda, da na kakršenkoli način favorizirajo kakšno stranko. Če se pa na litijemskem glavarstvu ne bo napravil red, bomo začeli odslej svetiti vanj zelo natančno in osvetljevat tudi pretekla dejanja.

Naša književnost in grafična industrija. — Zveza grafičnih podjetij in Zveza grafičnih delavcev in delavk v Jugoslaviji vodita boj proti oddajanju domačih književnih del inozemskim tiskarnam. Topot objavljata imena slovenskih knjig, ki so se v zadnjih letih tiskale v inozemstvu in izšle v založništvu Kleinmeyer in Bamberg v Ljubljani. Poročilo naglašava, da je tisk v inozemstvu v glavnem zato cenejši, ker je tam papir cenejši. Temu bi se dalo odpomoči, ako bi se pri nas znižala carina na papir. Pomisliti je treba, naglašava poročilo, da je danes petina grafičnega delavstva v Jugoslaviji brez posla.

Novomeška dekanija. Kot je bilo sklenjeno na zadnji marijanski konferenci, bo 5. avgusta (na god Marije Snežnice) Mladeniški shod na Trški gori. Sveto mašo, ki se prične ob 7, bo imel dek. vizitator g. kan. Porenta. Po opravi v cerkvi bo zborovanje na prostem. — Na shod itak pridejo vsi kongregantisti, drugi fantje so vabljeni. — Zbirališče bo pri bajnoškem gradu, odkoder odidemo ob pol 7 na Goro.

Davki — in nič drugega kot davki. — Najboljši slovenski satirik pokojni Jakob Alešovec je v vsaki številk »Brenčelje« zapisal: Od zraka se ne plačujemo davka, pa ga bomo kmalu. Videti je, da se res približujemo temu, kar je napisal slovenski šaljivec. Sicer pa — ali ne plačujemo v Sloveniji tudi že davka na zrak, ki je pri nas priznana najplačamo takega davka v indirektni obliki, plačamo takega davka v indirektni obliki. Vsak korak, ki ga napravi izletnik — in teh je na tisoče — v naše lepe gorske pokrajine, je obdaven. Visoke železniške tarife, visoke celine in stanovanja vsled novega fiskal-

lističnega stanovanjskega zakona, trošarine in takse, ki jih naravno prevladi vsak obrtnik na konsumenta: Ali ni to že skoro obdavčenje zraka? Niso krivi samo posestniki hotelov in prenočišč, gostilničarji in drugi obrtniki, da so cene res visoke. Za pičla dva meseca v sezoni ni drugače: Nekaj zaslužiti morajo. Kako pa naj sicer žive in plačujejo ogromne davke kdo ve koliko vrst in kategorij? Prvi in zadnji krivec je fiskus — davčni vijak, ki iztisne vsakomur zadnjo kapljo davčne krvi. Kaj pa, ko bi uvedel finančni minister davke tudi od — neumnosti in na razne puble glave počeni od onih v centru države in potem na vse strani. To bi deževalo v državno kaso, in na mah bi bilo konec »letečih dolgov«. Še državni nameščenci bi nemara prišli do svojih »različk«.

Doktorat prava je dosegel na graškem vseučilišču g. Rudolf baron Baillou, sin lastnika graščine Drnča pri Dvorski vasi v župniji Begunje.

»Na naslov gozdnega ravnateljstva.« Pod gornjim naslovom je prineslo »Jutro« dne 19. junija t. l. članek, v katerem dopisnik napada okrajne gozdarje, češ da ne preprečijo sekanja kostanjevega lesa, katero je v tem času po obstoječih zakonih prepovedano. »Jutrovemu« dopisniku bi moralo biti znano, da okrajni gozdarji v Sloveniji dobivajo za potovanje po dodeljenih okrajih mesečno reči in beri, 120 Din. Dopisniku bi bili zelo hvaležni, če nam pove, kako naj s tem beraškim zneskom potujemo po obširnem okraju. Pri vseh državnih uslužbencih so se potne odškodnine uredile (n. pr. davčni izterjevalci, ki računajo dnevnicu in kilometrino), samo pri našem ministrstvu se nišesar ne doseže, gozdar naj v zunanji službi živi od zraka in vode. Zalostno je, da smo tudi pri bivšem ministru za gozde in rude, g. Žerjavu, našli le gluha ušesa, in ni hotel dozadevnih prošelj upoštevati.

Okrajni šumar.

Udeležence slavnosti J. Č. L. v Rogški Slatini opozarjamo, da velja polovična vožnja od 28. julija do 3. avgusta in si pri odhodu kupi vsakdo celo karto z mokrim žigom postaje, ker velja ta karta tudi za nazaj. Legitimacijo prejme vsakdo v Rogški Slatini v nedeljo zjutraj ob 5. uri, sestanek na glavnem kolodvoru. Med drugimi odličnimi gosti je bil povabljen od predsednika Ljubljanske Lige tudi češki poslanik na našem dvoru minister Jan Šeba, ki se slavnosti najbrže tudi udeleži. J. Č. L. Ljubljana.

Grand-hotel Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru. Počeniš s 1. avgustom t. l. bodo znižane cene sobam v hotelu Sv. Janez ob Boh. jezeru za 20% vsem onim gostom, ki se bodo mudili tu čez 8 dni. Izborna celodnevna prehrana se računa po izbiri od 50 do 80 Din za osebo, tako da bo znašala celokupna preskrba, vstevši stanovanje za osebo od 73 do 110 Din na dan. Hotel Sv. Janez slovi že od nekaj kot prvovrstni hotel, vsled česar ta njegov korak prav posebno pozdravljamo.

Za organiste. Dne 21. t. m. se je vršil sestanek organistov v Leskovcu pri Krškem, kateri je lepo uspel. Med drugimi važnimi zadevami je poročal odposlanec Društva organistov in glasbenikov za Slovenijo o pokojninskem zavarovanju. Ker si o tem še mnogo gg. organistov in gg. župnikov ni na jasnem, poročam samo kar je najvažnejšega. Vsak organist mora biti zavarovan po § 1 t. b. zakona o pokojninskem zavarovanju za nameščence z dne 16. 12. 1906 drž. zak. št. 1 in iz leta 1907. Najnižja letna plača ki spada v to zavarovanje je 150 Din. V to plačo se vštejejo vsi dohodki. Nastale pa so težkote radi plačevanja mesečnih prispevkov ker so mnogi župni predstojniki izjavili, da cerkve nimajo dohodkov in ne morejo plačevati teh prispevkov. Ako cerkev res nima zadosti dohodkov, da bi mogla plačevati te prispevke za svoje nameščence, potem mora te prispevke plačevati cerkvena občina po zakonu z dne 7. V. 1874 dež. zak. št. 50, § 36. Gg. župniki se naj sklicujejo na omenjeni zakon in zaprosijo za konkurenčno obravnavo. Ako kateremu še ni kaj jasno, naj se obrne na »Društvo organistov in glasbenikov« v Celju, hotel Beli vol, I. nadst. r.

Zveza bivših gojencev meščanske šole v Trziču priredi v soboto dne 1. avgusta in nedeljo dne 2. avgusta obakrat ob 8 v šolski telovadnici komoral večer. Na sporedu je poleg pevskih točk tudi burka enodejanka »Pol ure v zrakovluc«. Ker je čisti dobiček namenjen za podporo revnim dijakom, zato vse prijatelje tržiškega dijaštva vabimo.

Požar na Igu. V sredo jutro ob pol treh je začelo goriti pri g. Pavlu Erjavcu gospodarsko poslopje. K sreči ni bilo vetra, tako da je bila nevarnost za druge hiše izključena. Poslopje je popolnoma pogorelo, živino iz hleva so rešili, pogorelo pa je veliko sena. Škoda je krita z zatavovalnico. Požar je zanetila skoro gotovo zlobna roka ali pa neprevidnost domačih, kar se do sedaj še ni dognalo. Ljudje so se zelo prestrašili, ko jih je zbudil plat zvona, zvonititi je začel sam Pavel Erjavec. Požar je bil oddaljen 10 minut od cerkve. Naše gasilno društvo pa se pri tej priliki ni nič kaj postavilo. Cevi so vse preluknjane, vode ni bilo skoraj nič, kar jo je priteklo, je brizgala brez vsakega pritiska. Tudi priprava gasilcev je pod vsako kritiko, z eno besedo, naše gasilno društvo je za vse kaj drugega bolj priprav-

ljeno kakor za gašenje požarov. Namesto da bi si nabavilo potrebne cevi in drugo, si je priskrbelo zastavo in parade uniforme in namesto vaj imamo veselice, plese do jutra. Se razume, da se v odboru bolj pretresa politika nego strokovne zadeve. Bilo bi dobro, če bi člani, ki imajo še kaj smisla za svoj vzvišen človekoljubni poklic, svoj odbor vzeli v pretres in društvo vrnili svojemu pravemu namenu, ker sicer tudi pri ljudstvu izgubi dobro ime.

Ponarejeni dolarji. Ameriško poslanstvo v Belgradu opozarja javnost, da se širita v Jugoslaviji zadnji čas dve vrsti ponarejenih 20-dolarških novčanic. Previdnost je na mestu.

Vlom v želimlju. Ponoči med 28. in 29. julijem so vlomili tatovi skozi okno v župnišče v Želimlju, skrivili omrežje, pobili 2 šipi, pretaknili po pisarni vse predale in omare, iz kuhinje pa odnesli 126 Din gotovine in si napravili na župnikov račun dobro salato z oljem in jesibom, končno so se pa okrepcali za nadaljno delo z limonado. Potem so izginili.

Hrastniški pralni praček čisto sam, Perilo snežno belo opere vam!

Liberec Čehoslovaško VI. mednarodni semenj in posebni semenj za gospodar. obratovanje 15. do 21. avgusta 1925.

Iz Ljubljane.

Dem duhovnih vaj, ki so ga zgradili jezuiti poleg svoje rezidence na Elizabetni cesti, bo blagoslovil v petek 31. t. m. ob 12. uri popoldne g. knezoškof dr. Jeglič. Novi dom, za katerega je izdelal načrt naš sloveči rojak, profesor Plečnik, odseva po svojem izvirnem slogu namen, ki mu je posvečen: resna zbravnost, ki je obenem vedra in umirjena. Poslopje ne bo služilo samo najrazličnejšim našim stanovom, da tam prežive nekaj mirnih in blagoslovljenih dni za obnovo svojega duhovnega življenja, ampak bo tudi v kras delu mesta, v katerem je zgrajen.

V nedeljo 2. avgusta vsi v Trnovo, kjer bo ob pol 4. javna telovadba orlovskega odseka Krakovo-Trnovo. Po telovadbi je na istem prostoru veselica z zelo izbranim sporedom.

Imenovanje pri državnem pravdnistvu. Za starešino pri državnem pravdnistvu v Ljubljani je imenovan s kraljevim ukazom na mesto v Zagreb premeščenega g. Domenica dosedanji namestnik drž. pravdnika v Ljubljani g. dr. Robert Ogoreutz v Novem mestu.

Umrli so v Ljubljani: Anton Ceglar, posestnik, 70 let. — Magdalena Volčič, posestnikova novorojenka, 5 dni. — Danica Jančar, rejenka, sirota, 11 tednov. — Zofka Bohinjec, posestnikova hči, 9 mesecev. — Ivanka Lani, novorojena hči tovarn. usnarja, 10 dni. — Ana Ovsenik, 3 dni stara hči gostilničarja in posestnika. — Beatrice Helicel, modistka in šivilja, 50 let.

Zadruga krojačev, krojačic in sorodnih obrtov v Ljubljani naznanja, da je dne 28. t. m. umrla dolgoletna zadrugnica g. Helicel Beatrix, damska krojačica v Ljubljani. Načelstvo prosi vse pt. zadrugnice in zadrugnike, da se v čim večjem številu udeleže pogreba, ki se vrši v četrtek, dne 30. t. m. ob 14. uri iz splošne bolnice.

Ali bo mir ponoči — ali ne? — Poroča se nam: Vsi pozivi in apeli v tem oziru so bob ob steno. Miru v Ljubljani ni in ga ni. Da prednjači s šundrom center mesta, na to smo že vajeni. A zaostajati nočejo za njim tudi predmestja. Številne pritožbe prihajajo posebno z Zaloške ceste. Tam so večinoma vsi dobrodelni in zdravstveni zavodi: glavna (preje deželna) bolnica; Leonišče; ženska porodnišnica (prejšnji azil Kranjske hranilnice); vojaška bolnica. Pa je malokje toliko dnevnega in nočnega ropota kot tam. Ubogi bolniki imajo pretresene živce že od ropota tramvaja in neštevilnih voz, a v poznih nočnih in celo v zgodnjih jutranjih urah jim odjeda pičle ure nočnega miru surovo vpitje in kričanje ponočnjakov, ki se derejo kot vrani. Mislimo, da veljajo cestno-policijski predpisi tudi za ta del mesta. Zato prosimo v imenu bednih bolnikov, da se ozre oko postave skozi te oblake večkrat v nočnih urah, ter napravi energičen konec ponočnemu rojevanju, o katerem menijo menda divjaki, da je »petje«. — Tudi v obližju mestne ubožnice, Martinove ceste in Prisojne ulice bo včasih potrebna kontrola, da se ustavi kaljenje nočnega miru. Ondi pa vsem drugim koncertom pridno sekundira tudi neprestano pasje lajanje.

Ogenj v skladišču »Orient« v Slomškovi ulici. V velikem skladišču »Orient« v Slomškovi ulici št. 19 je zapazil nočni čuvaj Anton Jeranko, da gori. Obvestil je o tem takoj stražnika Putinca in je poklical obenem še hlapca Janeza Ruparja in Antona Gregarja. Vsi trije so se lotili gašenja in se jim je po skoraj enournem napornem delu posrečilo, da so ogenj zadušili, še preden je bruhnil iz skladišča. Gasilcev niso klicali, ker so hoteli ogenj sami pogasiti. Kako je nastal ogenj, še ne vedo in se brzkone tudi ne bo zvedelo. Resno pa sumijo, da je vrgel kdo v skladišču tlečo cigareto ali cigaro, ki se je razgorela v suhem skladišču in zanetila ogenj, ki bi bil lahko zelo nevaren. Zgorelo je večje število različnih praznih vreč in je poškodovanih 8 sodov kita. Ogorenih in ožganih je tudi več desk in lesenih sten v skladišču, tako č

cenjo, kljub temu da so ogenj primeroma hitro pogasili, škodo na okroglo 125.000 Din. Skladišče je zavarovano pri banki »Slaviji« v Ljubljani.

Državna posredovalnica za delo v Ljubljani. V času od 12. julija do 18. julija 1925 je bilo v državni posredovalnici za delo razpisanih 110 službenih mest. 137 oseb je iskalo dela, v 51 slučajih je urad posredoval z uspehom in 42 oseb je odpotovalo. Od 1. januarja do 18. julija 1925 je bilo skupaj razpisanih 3202 prostih mest, 4834 oseb je iskalo dela, v 2040 slučajih je urad posredoval z uspehom in 1514 oseb je odpotovalo.

Iz Štajerske.

Dekanija mežiška dolina. Sodalitas S. Cr. J. ima svoj prihodnji sestanek v Crni dne 5. avgusta ob pol 10. Sobrati iz sosednjih dekanij so vlnudno vabljeni. Avto vozi od vlaka iz Prevalj in popoldne nazaj.

Sv. Rupert v Slov. goricah. (Demon alkohol) Pri nas smo imeli pretekli teden tri žalostne slučaje smrti. V občini Crmlensak se je obesil na svojem skednju 37letni zakonski mož. S svojo ženo, katero je poprej močno pretepel, se ni mogel razumeti. V isti občini je padel s hruške 70letni Anton Simonič in čez par dni umrl, ne da bi mu domači preskrbeli duhovnika, ki si ga je baje želel. Tudi tu se o vzroku nesreče različno govori, kar bo gotovo sodnija dognala. — V občini Gornja Voličina pa so našli na cesti mrtvega in vsega v krvi Franca Ribiča. Izprva ni bilo mogoče vedeti, kdo bi ga ubil. Toda vsled zakonske nezastopnosti je pudel ves sum na njegovo ženo. Zandarmerija je dognala, da ga je ubila žena z motiko, ko sta se zvečer vračala od sosedov domov, pri katerih sta še čez dan delala. Ženo so odpeljali v zapore. Vzrok vseh nesreč in vsega hudega je po Slov. goricah preobilno zavzivanje alkohola. Posebno pogubonosna je za naše kraje strupena šmarnica. Ljudje božji, proč s šmarnico!

IZ MARIBORA.

Pirkmajerjevo stališče omajano? Iz mariborskih radikalnih krogov smo zvedeli, da je stališče mariborskega velikega župana dr. Pirkmajerja zelo omajano. Radikali zatrjujejo, da sedaj, ko je bilo v glavnem odboru radikalne stranke nepristransko pojasnjeno delovanje dr. Pirkmajerja zlasti med volitvami, dr. Pirkmajer ni več mogoč kot veliki župan in da ga bo v kratkem izmenjala druga oseba. Nadalje smo zvedeli, da se za dr. Pirkmajerja potegujejo nekateri srbski radikali in da je ta njihov trud plod neprestanega intrigiranja samostojnih demokratov v onem delu srbske radikalne stranke, ki ni zadovoljna s sedanjim položajem. Kakor zatrjujejo, navaajo za Pirkmajerja to motivacijo, da je štajerska oblast dobro funkcionirala in je dobro urejena. Tudi je bil notranji minister Boža Maksimovič dva dni gost pri dr. Pirkmajerju in se je seveda g. veliki župan dobro izkazal. Nadalje je uspešnemu boju slovenskih radikalov proti samostojnim demokratom napoti razdvojenost slovenskih radikalov in zlasti pristašev dr. N. Zupaniča, ki se je med volitvami popolnoma udinjal dr. Žerjavu. Dr. Zupanič se sedaj zlasti bori proti temu, da bi dr. Ravnik postal državni podtajnik. Na srbske radikale je baje zelo slabo vplivalo poročilo slovenskih radikalov o skrajno strankarskem preganjanju uradništva politične in prosvetne uprave od strani samostojnih demokratov, dalje poročilo o protizakonitih razpustitvah občinskih odborov in raznih ustanov. Po zatrdilu tukajšnjih radikalov so srbski radikali obljubili, da bodo vse krivice v kratkem popravljene in državna služba zopet izročena svojememu pravemu namenu.

Stolček za stolčkom se maje. Divjanje demokratiških veličin je končno začelo presedati vsem, razen par demokratom. Začela se bo tudi pri nas ljuta borba zlasti za odločilna mesta na prosvetnem polju. Tako čujemo, da bo zletel oblastni nadzornik za osnovne šole g. Schall Henrik, na njegovo mesto pa se kandidira g. Hren Anton, sedaj nadučitelj na osnovni šoli v Studencih. Ali bo g. Hren, ki je pristaš narodno socialne stranke, to mesto tudi sprejel, še ne vemo. Čujemo, da bi se zaenkrat ne bi rad odpovedal naturalnemu stanovanju na šoli v Studencih. V obče je opaziti nekam prostejši duh, ko je padel fašistovski teror zlasti na prosvetnem polju, ko že ni bilo mesta, ki bi ne bilo a priori pridržano kakšnemu »agilnemu«, »zavednemu« demokratiškemu privesku.

Angleški napis. Da ne bo »Jutro« poročevalec, ki ga vedno skrbi naprava pred gospodarsko banko, neprestano radi te naprave v skrbeh in se ne bo več zaletaval v angleški napis »Vacuum oil Compagny« in se vpraševal, zakaj ta napis; odgovorjamo mi: Ta napis ni zaradi angleških, niti slovenskih »klerikalnih« ali liberalnih avtomobilov, ki se bodo tu napajali z bencinom, ampak radi tega, ker se angleška družba tako imenuje. To je, gospodje, že tako znana firma, da jo poznajo že ljudskošolski otroci.

Neznanege utopljenca so potegnili iz Drave in sicer pri Melju. Utopljenec je okrog 60 let star mož, čedno obleden in je imel pri sebi samo 19 Din. Kje je padel v vodo in kje je do sedaj še niso dognali.

Bežansko poročilo. Na svinjski sejem dne 24. julija se je pripeljalo 148 svinj in 3 ovce, one so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 te-

dnov stari komad Din 85—125, 7—9 Din 135 do 175, 3—4 mesece Din 225—350, 5—7 Din 362.50—450, 8—10 Din 460—500, 1 leto 600 do 1000. 1 kg žive teže 13—14.50, 1 kg mrtve teže 16—17.50. Ovce komad 100. — Prodalo se je 99 svinj in 2 ovci.

IZ CELJA.

Poročilo o sestanku zaupnikov Kmečke zveze za okoliško občino, ki se je vršil poslednjo nedeljo, smo objavili že za včeraj, a se nam je zakasnilo, zato ga podajamo danes. Sestanek je bil polnoštevilno obiskan. Otvoril ga je g. Lasbajer in orisal v daljšem poročilu politično stanje v državi. Povdarjal je, da je tudi v politiki treba nasledovati enkrat načrtano smer in vztrajno ostati na svojem programu. Kolebanje med eno ali drugo strujo je v največjo škodo stranki, ker končne uspehe žanje le oni, ki ostane značajan in dosleden. To vidimo tudi danes, ko se komaj v začetku sedanja kombinacije v vladi slišijo glasovi, da ta kombinacija ne bo mogla dolgo držati, ker ni v njej opaziti nikakoli enotnosti in se slišijo glasovi posebno iz Hrvaške, da ljudstvo te politike ne odobrava. Spodbujal je prisotne k nadaljnemu vztrajnemu delu, da pride kmalu čas, ko bodo tudi Slovenci upoštevani. Nato je poročal g. Mihelčič kot občinski odbornik o prejšnjih vprašanih okoliške občine. Tozadevno se je v svojem poročilu dotaknil posebno vprašanj, ki so med mestno in okoliško občino še vedno nerešena. Prvo je napeljava elektrike. V tem oziru je okoliški občinski odbor že davno sklenil, da se napelje na Breg, Gaberje in del Zavodne električna razsvetljava in se v ta namen vzame električna sila od mestne občine. Vršili so se med obema občinama že potrebni pogovori, ki pa do sedaj še niso zaključeni. Od strani okoliške občine se je že večkrat urgiralo, da se skliče nameravani sestanek zastopnikov obeh občin, a mestna občina do sedaj ni dala še nikakega odgovora. Na tem sestanku naj bi se uredila še do sedaj nepojasnjena vprašanja. Glede okoliške šole je navajal: V starem občinskem odboru so se socialni demokratje držali v tem oziru zelo pasivno. Tedaj so imeli v občini večino. Sedaj, ko so jo pa zgubili, naganjajo okoliško občino, da takoj prične z delom. Odbor okoliške občine je tudi sedaj za zidavo te šole, a gledati se mora, da se bo sezidala s kolikor mogoče malimi izdatki. Stari projekt je proračunjen na 10.000.000 Din. Tega bi občina ne mogla prenesti in zato je sedaj v debati drugi načrt, ki bi stal več kot polovico manj. In še tu bi morala prispevati država, ker občina sama tudi tega bremena ne zmora sama. Po tem novem načrtu bi se stara šola potrebam primerno popolnoma prenovila in ostala namenjena za obisk otrok, ki prihajajo iz Brega in drugih na tej strani ležečih krajev. Za gaberski kraj naj bi se pa zidalo novo poslopje pod pokopališčem na občinskem svetu, ker se na kraju, kjer želi imeti novo šolo krajni šolski svet, to je na Dolgem polju, ponavljajo večkrat povodnji, ki bi onemogočale obisk šole. Tudi ni tu nobene ceste, medtem ko je na kraju, predlaganem po občini, lepa dohodna cesta. Končno je podal g. Mihelčič tudi poročilo o občinskem gospodarstvu, ki kaže, da sede pri vodstvu občine resni in preudarni možje, katerim ljudstvo lahko zaupa. — Ko so se nato sprejeli nekateri sklepi notranje organizatoričnega značaja, je predsednik sestanek zaključil.

Aretacija radi poskušene tatvine. Dne 28. t. m. je bila v hotelu pri Pošti aretirana Gradnik Marija, ki je skušala isti dan pri trgovcu Emilu Berna, Kralja Petra cesta v Celju z 20 dinarskim bankovcem poravnati dolg za 100 dinarjev. Imenovana je pristojna v Slovenjgradec, bila je pa uslužbena v Zagrebu pri tvrdki Horvatič & Pavlovič na Hlaci št. 19. Na policiji je izpovedala, da je prišla pred 14 dnevi v Celje in obiskovala tukaj razna letovišča v okolici Celja. Tako pravi, da je bila pred nekaj dnevi v Rogaški Slatini, kjer je predmetni bankovec dobila od nekega natakarja kot 100 dinarski. Ker se policija ni mogla uveriti o istinitosti njenih navedb, je bila odana v preiskovalni zapor.

Živinski sejem v Celju se vrši vsak prvi ponedeljek v mesecu. Sedaj pade na 3. avgust in se prodajalci goveje živine v njih lastnem interesu vabijo, da se sejma udeležijo. Na zadnji sejem so prignali zelo malo živine, tako da so morali tuji prekupci oditi brez vsacega nakupa.

Zadnji sejem živine na Teharjih pri Celju, ki se je vršil v ponedeljek, je bil še precej živahno obiskan. Cene so bile slabe. Srednje dobre krave so se prodajale po 10 do 11.000 kron. Dobri teški voli pa povprečno po Din 7.50—8.50 kg žive teže. Na sejmu je bilo tudi nekaj Italijanov, ki so nakupili po gornjih cenah nekaj vagonov blaga. Domačih kupcev je bilo zelo malo.

iz ostale Jugoslavije.

Orošniško nastje nad dalmatinskimi župnikom. Splitska »Novo Dobro« poroča o sledečem dogodku: V Dicmu je orošniški nadrednik, ki je že opetovano grozil župniku. Višja oblast je zato odredila, da se orošnik premesti. Minulo soboto zvečer se je vračal župnik Ganza s štirimi seljaki iz Klisa, kamor je bil spremil svojega škofa. Nasproti mu pride orošniški patrola z narednikom na čelu. Brez vsakega povoda so orošniški župnika aretirali in ga odvedli v vojašnico, od tam pa opolnoči v Sinj, kjer so ga izročili sodišču. Naslednji dan so župnika izpustili. S tem pa

seveda stvar ne more biti končana, kajti tako daleč pa menda še vendar nismo, da bi imeli orošniški na tak način ravnati z duhovščino. Župnika so orošniški v kasarni tudi pretepli! Mi smo radovedni, koliko časa bo oblast v naši državi še trpela tako samovoljnost svojih organov.

Morski volk v splitski luki. Te dni se klati ob dalmatinski obali ogromen morski volk. Zadnjič so ga videli v splitski luki. Pomorske oblasti so opozorile plavače, naj bodo previdni.

Zločin štirih šoferjev. Štirje šoferji v Starom Bečeju so povabili minulo nedeljo neko 18 letno deklo s seboj na izlet. Na povratku so šoferji deklico napadli in jo onečastili. Potem so pustili deklo na cesti in se odpeljali. Nesrečnica je komaj dospela domov, a ni staršem iz sramu povedala ničesar. Drugo jutro je šla k zdravniku, ki je ugotovil okuženje. Vsa obupana je deklo hitela k Tisi in skočila v reko. Toda rešili so jo in jo privedli domov. Tam se je takoj nato zastropila. Zdravnik, kateremu je bilo deklo povedalo svoj doživljaj, je šoferje naznanil ter so vse štiri zaprli.

F. K.—n.

Ubožna in hiralna oskrba v občini.

Vprašanje o ubožni oskrbi, ki se v bistvu krije s hiralnim vprašanjem, postaja za naše občine od dne do dne bolj pereče. Mislim, da ne rečem preveč, če trdim, da je preskrba onemoglih siromakov-hiralcev in občinskih ubožcev eno izmed poglavitnih socialnih vprašanj, katerega se bo treba lotiti s krepko roko, ne samo z rahlim otipavanjem. Zato nikakor ni bilo odveč, — nasprotno: zelo nujno in potrebno je bilo, da je načel to vprašanje dr. France Debevec v »Slovenec« s člankom »Problem hiralnic«. — Pomislimo le: Posledice vojne se bodo jele prikazovati v vsej svoji grozoti. Ne vemo točno, kdaj. Morda že v par letih, morda čez pet ali šele čez deset let. Toda prvi simptomi so že tu, in zremo jih že v prav različnih oblikah. Bodisi, da se tudi vzdrži poprečni človek tako, da ne bo vezan na javno pomoč v starosti; — nikdar ne bo manj ampak vedno več bo ubožcev in hiralcev, ki bodo odvisni le od javne pomoči. A prvo zatočišče prav vsakemu in vselej je — občina. — Naj opozarjamo samo na eno perečo vprašanje: na ono o naših ubogih in validih. Cujemo, da jih je samo v Sloveniji približno 16—17.000. Od teh pa je, kakor se zatrjuje »reduciranih« nad 7000 oziroma blizu 8000! Kaj bo s temi, če v novem invalidskem zakonu ne bo zanje sploh nič poskrbljeno? Če ostane pri tej redukciji? Kajpada, občine bodo morale skrbeti zanje! One občine, ki bodo morale zidati šole, hiše za stanovanja šolskega osebja in sploh vzdrževati šolstvo; tiste občine bodo morale vzdrževati tudi na tisoče ubožcev-invalidov, za katere je po božji in človeški pravici skrbeti dolžnost — drugih. In zopet bo treba poseči po človeka in njegovega dostojanstva nevrednem načinu preživljanja od hiše do hiše, kakor da bi ubožec ne bil vreden v onemoglosti, starosti in lorda še v boleznih prav take postrežljive roke in usmiljenega srca, kakor bogati trpin v izobilju.

V resnici — problem hiralnic obstoji, in obstoji problem javnih ubožnic. Med obema je tako sorodstvo v končnem pojmovanju, da je popolnoma pravilno, če strnemo oba pojma v enega samega, četudi se po današnji praksi in pomanjkljivi zakonodaji o ubožni oskrbi vendar le razlikujeta.

Zato velja predvsem povdariti, da nam je nujno in neobhodno potreben zakon o splošnem socialnem zavarovanju. Vendar o tem pisati, ni moj namen, tem manj, ker pri današnjih razdrapanih razmerah ni niti trohice upanja, da pride v doglednem času to vprašanje sploh v pretres. — Za sedaj moramo računati le s tem, kar nam nudi zakon že sedaj. Oglejmo si torej zakone! Začnimo z zakonom, ki obstoji že več nego tri leta, a še danes ne vemo, če se bo sploh izvajal; in če se bo, kdaj se to zgodi. To je — »Zakon o oblastni in sreski samoupravi«; — zakon z dne 26. aprila 1922, v imenu Nj. Vel. kralja potrjen in objavljen od ministrskega sveta; (»Službene Novice« št. 92 dne 28. aprila 1922).

Prav lepe in hvaljevredne naloge odkazuje ta zakon n. pr. oblastnim samoupravam v členu 2., ko nalaga ondi v 7. črki tem upravnim »skrb za socialne naloge v oblasti«; ali jim prepušča v točki 8. »oblastne humanitarne naprave«. Še precizneje določa navedeni zakon v členu 102, ko pravi, da spada v področje sreske samouprave (po točki 5. navedenega člena): »Ustanavljanje in upravljanje sreskih (= okrajnih) zavodov za siromake in za oskrbo bolnikov«. Kako širok in obsežen delokrog za ustanavljanje hiralnic in ubožnic! A kaj pomagala lepo določilo, ko je pa zakon mrtva črka. Pa tudi, če bi dobil meso in kri, bi ne bilo dosti ali nič boljše, ker bi vsak načrt izvedbe zadel na nepremostljive ovire ob — finančnem vprašanju. In z vso elementarno silo bi tu — kot pri pretežni večini vseh določenih agend ene kot druge »samouprave« buknili zopet na dan vprašanje o — finančni avtonomiji. — Iz tega, kar smo navedli, sledi že nepobitno, da bi bila le iluzija, če bi že danes mislili, da bi se dalo v okviru zakona o oblastni in sreski samoupravi

v doglednem času kaj storiti za ubožce in hiralce.

Zato pogledimo, kaj je mogoče v tem oziru na podlagi dosedanjih in v Sloveniji še veljavnih deželnih zakonov. — V poštev prihajajo poleg domovinskega zakona iz l. 1863. predvsem deželni ubožni zakoni in občinski redi; za bivšo Štajersko pa še posebej zakon o okrajnih zastopih.

Omenjeni državni domovinski zakon nalaga vso skrb za uboge (torej tudi hiralce) v prvi vrsti občinam, prepušča pa v § 22. deželni zakonodaji, da z zakoni uredi, kako naj se olajša občinam njihova postavna dolžnost glede ubožne oskrbe. V nadaljnjem § 24. pa določa domovinski zakon z dne 3. decembra 1863, drž. zak. št. 105, da mora občina ubožca vzdrževati, v kolikor je to neobhodno potrebno, in ga oskrbovati, če oboli. Iz tega paragrafa sledi torej, da mu mora nuditi občina tudi streho, neobhodno potrebno stanovanje, če si ga ne more preskrbeti ubožec (hiralet) sam. In kdo izmed teh si more preskrbeti stanovanje sam, če ga nima!

V okviru določb tega domovinskega zakona v §§ 22. do 31., ki govore vsi o dolžnostih občine glede ubožne oskrbe, so sklenili deželni zbori vseh kronovin deželne ubožne zakone, ki urejajo oskrbovanje ubožcev. Ti ubožni zakoni, ki v Sloveniji še vedno veljajo, so:

Za bivšo Kranjsko: zakon z dne 28. avgusta 1883, drž. zak. št. 17;

za bivšo Koroško: zakon z dne 22. maja 1886, dež. zak. št. 18;

za bivšo Štajersko: zakon z dne 27. avgusta 1896, dež. zak. št. 63, deloma spremujen z zakonom z dne 29. oktobra 1902, dež. zak. št. 54. — Vsi ti zakoni — v številni Štajerskega, ki je najnovejši in ki se je smatral za »najmodernjšega«, če ga smemo nazivati s tem izrazom, — pa niso že doslej mogli in bodo še manj mogli v bodoče zadovoljivo reševati tako važno vprašanje, kakor je vprašanje ubožcev in hiralcev. Značilno je v resnici, da določajo vsi zakoni kot eno izmed poglavitnih modrosti ubožne oskrbe: preživljanje od hiše do hiše, ali kakor imenuje ta način Nemec: Einlege (Armeneinlege ozir. tudi einlage). Moderni štajerski ubožni zakon ima v § 22. med taksativno naštetimi načini o oskrbovanju ubožcev »Einlege« celo na častnem, to je prvem mestu kot prvo točko A. Kot drugo točko B navaja ta paragraf nastanitev v ubožnici; a v tretji točki C oskrbovanje v kaki deželni hiralnici. Dalje določa preskrbo od hiše do hiše koroški ubožni zakon v § 24., kranjski pa v § 19. Res določajo ti zakoni, da so ubožci gotove vrste iz »ljudomilij« oziroma lahko izvzeti od preživljanja od hiše do hiše. Zakoni tudi navajajo osebe, ki naj bodo izvzete od tega načina ubožne oskrbe, n. pr. otroci pod 14. leti; blazni, slepi, pohabljeni; zakonski ljudje; nad 70 let stari (Štajersko); ubogi z nalezljivimi boleznimi, ali taki, ki bi dajali javno pohujševanje itd. — Toda kaj pomagajo vse te določbe, če se pa ne izvajajo! Naj omenjam samo en primer iz lastne prakse, ko je neka kočevska občina pošiljala šest let starega otroka na preživljanje od hiše do hiše, in ko je stalo tedanjo nadzorstveno oblast (deželni odbor) mnogo truda, da je prisilila občino k drugačni vzgoji. Kakšno socialno gorje se lahko rodi iz takega načina ubožne oskrbe ne le pri otrocih, temveč tudi pri — v tem primeru pravilneje — po odraslih in starih ubožcih ter hiralcih.

Problem hiralnic — in problem ubožnic! Treba se mi je zdelo opisati nekoliko obširneje sedanje postavodaje in delni način ubožne oskrbe v praksi, ki se pojavlja najčesteje, da nam tem živeje stopi pred oči nujna potreba, kako to preurediti. Kako? Kranjski in koroški ubožni zakon puščata to vprašanje enostavno odprto. Štajerska zakonodaja je šla korak dalje. Določim kranjski ubožni zakon (v § 16) in koroški (v § 19) pač določata, da je dolžnost občin dejanski pospeševati snovanje ubožnic, a je to določilo popolnoma fakultativnega značaja, daje štajerski ubožni zakon v §§ 32. do 38. že nekoliko konkretnije oblike, četudi še vedno ne take, ki bi določala obligatno snovanje občinskih ubožnic. Vendar pa se približuje štajerski ubožni zakon že v § 38. problemu hiralnic, ki jih tu vspejajo na enako rnešto z občinskimi ubožnicami, in vsebuje v nadaljnjih §§ 39. in 40. določila o deželnih hiralnicah. — Toda v zvezi vsem postavnim zmožnostim je ostalo pri samih — problemih. Tako še danes nimamo — izvzemši menda le en tak državni zavod v Vojniku — niti ene javne (to je iz javnih sredstev ustanovljene in dotirane) ubožnice ali hiralnice. Ona Sv. Jožefa v Ljubljani je zaseben zavod; v Komendi — P. P. Glavarjeva ustanova; v Krškem — M. Hozhevarjeva ustanova. Glede Štajerske mi žal — podatki niso na razpolago.

Kaj tedaj? — Ali naj čakamo, da se prične izvajati zakon o oblastni in sreski samoupravi? Vzemimo, da se prične v doglednem času izvajati. Toda predno pride do zgradb kakih okrajnih ali kakršnihkoli dobrodelnih zavodov, pa naj se imenujejo potem hiralnice ali kakorkoli že, se bojim, da bodo pomrli še otroci sedaj doraščajoče generacije z občinsko preskrbo od hiše do hiše — v hlevih, šupah, pod skednji in kozolci. Ne zavezujmo si oči: V okviru vseh naštetih zakonov ne bo rešen problem hiralnic, ne problem ubožnic, ne problem hiralne ali ubožne oskrbe v obče. Edina re-

šitev bi bil nov zakon, v resnici modern zakon o oskrbi hiralcev in ubožcev, ki pa bi pod nobenim pogojem ne bil na mestu skupen za celo državo, ker je starostna preskrba siromakov v posameznih pokrajinah naše države tako individualna, da je nikakor ni mogoče spraviti pod en klobuk. V vseh bivših kronovinah Slovenije — moramo reči, da je slična in bi se dala brez težave izenačiti, česar pa bi se ne dalo storiti in ne izenačiti ubožne zakonodaje obenem za kraje onostran Sotle, kaj šele s staro Srbijo. Tu zlasti ne, ker obstoji ondi sistem za drug, ki jih v Sloveniji sploh ne poznamo, skoro da niti po imenu. — Kot klasičen primer naj nam služi ravno vprašanje o ubožni oskrbi, kako brezpogojno bi bila potrebna za Slovenijo — zakonodajna avtonomija. — Toda zaenkrat je vse to godba bodočnosti, in nov zakon za Slovenijo še — iluzija. Pomoč pa je nujna in neodložljiva, in vprašanje o oskrbi ubožcev in hiralcev trka ne le s koščeno, temveč z železno roko na naša vrata. Zato je treba takoj pričeti z delom. Če se prične, se tudi izvede. Saj tiči v tem vsa umetnost, kakor je dejal rajni dr. Janez Evangelist Krek. Vprašajmo torej še enkrat: Kaj tedaj?

Odgovor je mogoč le v eni smeri: Občine naj začne z delom! Nič ne pomaga, četudi bi utegnil kdo oporekati: Povsod občina, za vse občina, sama občina. Vse to je res: toda druge pomoči ni. Ampak občine ne bodo imele za to prav nič več, ali vsaj le malo več izdatkov, če se resno — toda skupno! — ter energično lotijo dela. Skrb za uboge in s tem združene izdatke jim itak nalaga občinski zakon, obenem tudi dolžnost za občinske dobrodelne naprave; te pa so le bodisi poedinim ali pa več združenim občinam lastne občinske ubožnice ali hiralnice. To so pač tiste občinske dobrodelne naprave ali zavodi, ki jih zamišljajo občinski redi: v § 28 : 9 za Kranjsko, § 27 : 8 za Koroško, § 24 : 8 za Štajersko. — Rekel sem: občine naj gredo na delo skupno, z združenimi močmi. Posamezne, tudi večje in podeželske mestne občine so gospodarsko prešibke, da bi vsaka zase gradila danes res drage stavbe. Toda moč je v združenju.

In sedaj prihajamo k zaključni misli, ki jo imam pred očmi že od prvega stavka tega članka.

Več občin — ali pa tudi vse občine recimo enega sodnega okraja naj se združijo in sezidajo veliko in vsem potrebam okraja zadostno skupno ubožnico in hiralnico. Cesar ne zmora ena občina, bodo zmogle vse, četudi z žrtvami, toda brez žrtev itak ne gre. Zato pa bodo imele velikansko zadoščenje in sladek občutek, da so izvršile velikansko delo na socialnem polju in karitativno delo brez primere, za katero jih bo lahko zavidal zunanji svet. Nič ugovora! To je mogoče že danes. Ni treba, da bi že letos stale zgradbe povsod po deželi. Tehnično to res ni izvedljivo. Toda, kar je mogoče, je to, da vse občine že letos lahko sklenejo prispevke za take zgradbe in stavijo že letos pri sklepanju o proračunih v ta namen med potrebščine primerne vsote. Zdi se mi vredno omenjati, da že imamo tak primer, in sicer v Poljanski dolini nad Škofjo Loko. Ondi občine že zbirajo v tak namen potrebni sklad in prvi temeljni kamni v obliki hranilnih vlog so že položeni. — Če gre tu, zakaj bi ne šlo drugje? — In kako naj občine to izvrše? Nič lažjega nego to. V roke naj vzamejo občinske rede ter prebero: Kranjski § 87, Koroški § 84, Štajerski pa § 82. Vsi ti paragrafi določajo namreč, da se občine lahko združijo za izvrševanje gotovih poslov, ki jim jih nalaga občinski zakon zlasti za izvrševanje lastnega delokroga. Kakšni važnejši posli pa so, kakor skrb za uboge soobčane v njihovi starosti, ko nimajo sredstev za najborejšo preživljanje. Reči moram: dovolj so grešile občine dosedaj v tem oziru in dovolj so trpeli siromaki na telesu in duhu doslej, ko so bili tako — ponekod — kruto zanemarjeni. Nov čas zahteva prenovljenega socialnega čuta in dela!

Pridite občinski odbori! Napravite skupne seje, sklepajte in — sklenite! To naj bo kratak, pa tudi odločen zaključek mojih prejšnjih izjav. Ko se naše politične prilike uredijo in ožive zakoni, avtonomne okrajne korporacije in oblastne samouprave ne bodo odvezane svojih dolžnosti, da prevzamejo skrb za te zavode v svoje roke. Tako dolžnost in pa iti občinam na roko, imajo sicer že danes tako ali tako zdravstveni in okrajni zastopi.

Dopisi.

ROMANJE NA SV. VIŠARJE.

Romanje na sv. Višarje iz Doline se je srečno in v splošno zadovoljnost izvršilo. Vseh udeležencev je bilo 263, bilo bi jih pa še veliko več, ko bi ne bilo to v času največjega poljskega dela. Priglašajo se že zopet novi, ki bi radi na mali smaren ali gori. Tudi drugod na Gorenjskem in celo na Notranjskem, kakor slišimo, nameravajo še to leto poromati k višarski Materi božji.

Pot na sv. Višarje je premnogim Slovincem še izza predvojnih časov znana. Zdrav človek pride z lahko v treh urah iz Trbiža na vrh. Po hribu samem je sicer strma pot, a vendar ne pretežavna. Spodaj pod hribom, na planini pod vrhom in na vrhu se dobe razna okrepčila, na poti sami je več studencev. Gori je gostilna, ki je založena z vsem potrebnim ter ima 30 postelj, zraven pa še druge prostore, kjer romarji lahko prenoče. Tudi župnišče ima precej postelj na razpolago. Pametno je, da romarji vzamejo s seboj lire, dasi tudi dinarje sprejemajo. Vsa poslopja bodo popravili v isti obliki in velikosti kakor poprej. Cerkev je ravno tako kakor pred vojno, samo da bo v notranjščini ureci lepša. Zvonov se nima in notranja oprava

še manjka. Zaradi službe božje in spovedovanja se je treba pravočasno obrniti na župni urad v Zabučah — Italijani pravijo Campo rosso. Organizirani so gori, na koru imajo samo harmonij. Pri našem prvem večjem romanju po vojski iz Jugoslavije, je višarska cerkev odmevala lepega slovenskega petja Mariji na čast.

Glavno pa je, da romarji dobe dovoljenje za prehod čez mejo od jugoslovanske in italijanske strani. Ravno to nedeljo, 26. jul., se je moralo več stoletim romarjev iz beljaške okolice na meji vrniti, ker niso imeli potnih listov v redu. Od naše strani mora imeti voditelj romanja zase pravi potni list, ki ga dobi pri svojem okrajnem glavarju, za romarje pa kolektivni potni list. Za tega mora vložiti kolikovo prošnjo po velikem županu na ministrstvo notranjih del, oddelek za državno zaščito, odsek za potne liste, v Belgradu. V prošnji je treba navesti število oseb in namen potovanja, namreč romanje. Da bo pa prošnja hitro in ugodno rešena, je dobro imeti v Ljubljani in Belgradu posredovalca. Voditelj si mora oskrbeti tudi 2 seznama romarjev z navedbo imena in priimka ter bivališča. Ta dva seznama predloži, kakor hitro ima svoj in kolektivni potni list v rokah, obmejnemu komisarju na Jesenicah, kjer enega ohranijo, drugega pa potrdijo in vrnejo. Tam potem zadevo dokončno rešijo. Za dovoljenje od italijanske strani je treba sestaviti seznam vseh udeležencev (ime in priimek, značaj, kraj rojstva, starost in namen potovanja) v treh izvodih in vse tri izvode dati potrditi pri okrajnem glavarju, nato narediti prošnjo v italijanskem jeziku brez kolika na italijanski konzulat v Ljubljani (Consulato generale di S. M. il Re d'Italia, Ljubljana) in vse izročiti komu, ki zna italijansko in je znan pri konzulatu, da nese osebno na konzulat. V našem slučaju je posredoval g. katehet Bonač iz Ljubljane. V par dneh je vse rešeno.

Pri majhnem številu romarjev in v posebnih okoliščinah bi bilo mogoče dobiti dovoljenje kar pri obmejnih oblastih.

Voditelj romanja naj stopi tudi v stik po ravnateljstvu drž. železnice, pisarna za vozne olajšave, administrativno-pravni oddelek VI v Ljubljani z ministrstvom za promet v Belgradu za znižanje voznine in za zadostno število oseb, ne pa takozvanih kritih (pravilno živinskih) vozov. Prošnja za znižanje voznine se lahko tudi pošlje na Ministero delle comunicazioni ferrovie dello stato Trieste, pa ne kaže, ker velja vozni listek za osebo po italijanskem ozemlju od Fusine Laghi (prej Rateče) do Tarvisio (Trbiž) samo 2.20 lire in nazaj ravno toliko. V Jugoslaviji kupi vsak romar zase vozni listek od postaje, kjer vstopi, pa do meje, če mogoče, tudi za nazaj. Pod Italijo po kupi voditelj skupni listek za vse in plača v lirah. Vsa dovoljenja mora voditelj seveda nositi s seboj.

Mi prvi romarji v večjem številu — posameznih oseb in manjših skupin je bilo že več gori — smo bili zadovoljni in je šlo vse gladko, samo to smo ogodrnjali, ker nam je naše ravnateljstvo drž. železnice poslalo krite vozove. Sreča, da je bilo precej prostora v osebni vagonih. Ni pa prav, da vozi naše ljudi naša država v inozemstvo v živinskih vozovih. V prihodnje naj bi ta nedostatek na merodajnih mestih popravili.

Dijaški vestnik.

SPORED PREDAVANJ V STIČENSKIH DNEH.

Odhod iz Ljubljane 9. avgusta ob 13.20, prihod v Stično ob 15.

9. avgusta v nedeljo popoldne okoli 4. ure:

Dr. Čibej: Na kakšnih podlagah temelji in se oblikuje versko mišljenje, čutenje in hotenje katoliškega inteligenta naše dobe?

10. avgusta, v ponedeljek dopoldne:

Dr. Gvido Rant: Praktične poti k obnovi in poglobitvi verskega življenja sodobnega katolika.

Dr. Josip Jeraj: Tip katoliškega človeka.

Istega dne popoldne:

Dr. Gosar: Analiza kapitalizma in marksizma.

Franc Erjavec: Socijalno vprašanje kmečkega stanu.

11. avgusta, v torek dopoldne:

Dr. P. A. Tominec: Verske in moralne osnovne krščenjskega socializma.

Dr. J. Puntar: Kaj je država po zmislu katoliške filozofije.

12. avgusta, v sredo dopoldne:

Janko Kralj: Politika katolikov tekem pogodovine zlasti od francoske revolucije do današnjih dni.

Dr. Besednjak: Politične smernice katolikov v današnjem momentu svetovne politike.

13. avgusta, v četrtek dopoldne:

Petar Grgec: Politične naloge katolikov v Jugoslaviji.

Odhod z vlakom iz Stične ob 13.13 (v Ljubljano). — Poleg teh predavanj bodo imeli častiti

gospodje očetje Cistercijanci iz samostana vsak dan po 1 liturgičen govor.

Vožnja.

Tovariši, ki ste člani FS, sestavite skupine po najmanj trije in potujte po četrtinski ceni. Za iste tovariše, ki niso člani FS, pa velja tole: Dovoljen nam je 50 odstot. popust na železnici od vstopne postaje do Ljubljane in nazaj. Dajte torej vozni listek na odhodni postaji žigosati in ga obdržite. Z njim se vozite tudi nazaj. Iz Ljubljane do Stične in nazaj se peljemo v večji skupini dne 9. avgusta ob 13.20 po četrtinski ceni. Vsak, kdor se želi pridružiti, naj bo malo pred 13 na kolodvoru v Ljubljani, kjer se zberemo.

Seveda bodo to uporabili le oni tovariši, ki potujejo preko Ljubljane. Dolenjci pa jo peš primahajte! Ne pozabite doma glasbenih instrumentov! Pa vsak s pešerino!

Vsi, ki gremo iz Stične na zborovanje k Sv. Primožu nad Kamnikom, potujemo skupno po četrtinski ceni. — Akademska zveza.

Vodstvo stičenskega tečaja je prevzel g. poslanec v rimskem parlamentu, dr. Engelbert Besednjak.

Vsi udeleženci dijaškega tečaja, ki so se prijavili za tečaj od 3.—14. avgusta, naj se javijo v ponedeljek, 3. avgusta ob 9. dopoldne v telovadnici Marijanišča (Poljanska cesta).

Misijsko-znanstveni tečaj v Budimpešti 19.22. avgusta 1925. Potekajo zadnji dnevi za prigravitve. Posebno akademiki, abiturienti in osmošolci še enkrat vladno vabljani! Sijajni potek te mednarodne prireditve, ki se je vršila prvič lam v Mödlingu pri Dunaju in predavanja (v nemščini) odličnih delavcev na misijonem polju in najboljših poznavateljev misijske vede na letošnjem tečaju nam jamčijo, da se bo naše znanje o misijonstvu zopet izpopolnilo in navdušenje za to prav tako katoliško kot apostolsko delo še povečalo. Ob enem se nam tudi prilika videti lep kos jugoslovanske in ogrske zemlje. S tečajem je združen izlet k starodavni opatiji Pannonhalma, zibelki krščenstva na Ogrskem. Prilase sprejema še do 5. avg. »Misijski odsek bogoslovcev« v Ljubljani, Semeniška 4. Kdor želi, da mu preskrbimo ogrski vizum, naj pošlje do 5. avg. tudi potni list (izda ga pristojno okrajno glavarstvo). Celotni stroški ca 400 Din. Nekaj točk iz programa: 1. Dr. Mihályfy: Stališče misijonov v kat. verskem življenju. 2. Dr. Schmidt: Azijski misijoni in akademska mladina. 3. Dr. Schmidlin: Internacionalnost in nevtralnost kat. misijonov. 4. Váth: Cilji in metode kat. misijonov. 5. Dr. Freitag: Pomen akadem. misijonskega gibanja. 6. Dr. Louis: Položaj in zgozovina misijonskega gibanja v Evropi. 7. Dr. Ehrlich: Narodoslovje, veroznanstvo in misijonska znanost. 8. P. Raible: Misijoni pri Bantu-zamorih (Afrika). 9. Dr. Hollstein: Praktično misijonsko delo v domovini. Celotni program gl. »Slovenec« 12. julija 1925.

ANGLEŠKI MEZDNI BOJ.

London, 29. julija. (Izv.) Vest nekaterih listov, da so se lastniki premogovnikov izjavili pripravljanim, da svoje predloge glede na novo mezdno pogodbo umaknejo in da prekličejo odkaz stare pogodbe, ni resnična. Položaj se ni še nič izpremenil.

London, 29. julija. (Izv.) Kakor poročajo listi, so pogajanja z železniškim delavstvom radi plač dospela na mrtvo točko. Vendar se ni bati, da bi radi tega takoj nastopila resna kriza.

London, 29. julija. (Izv.) Generalni svet rudarskega kongresa je za v petek sklical sejo zastopnikov delavskih organizacij, na kateri se ima pretresati vprašanje, kako bi se delitev podpor vsem štrajkujočim najbolje izvrševala.

RUDARSKA INTERNACIONALA.

Pariz, 29. julija. (Izv.) Včeraj se je tukaj sestel izvršilni odbor mednarodnih rudarskih zvez, ki študira možnost odprave mednarodne rudniške krize. Odbor je sprejel resolucijo, ki protestira proti znižanju mezd in priporoča poddržavljenje premogovnikov in mednarodno regulacijo produkcije. Resolucija naglašja solidarnost z angleškimi rudarji in objavlja sklep, da se bo v slučaju, če bi angleški podjetniki svoje grožnje na 1. avgusta uresničili, započela mednarodna akcija t. j. mednarodni boj proti premogovnim družbam oziroma lastnikom premogovnikov.

BIVŠI DUNAJSKI ŽUPAN UMRL.

Dunaj, 29. julija. (Izv.) Bivši dunajski župan Reumann je danes na potovanju iz Beljaka v Celovec v železniškem vozu umrl.

Tehnika.

Kaj je z našo industrijsko terminologijo?

»Slovenec« z dne 8. maja 1925 je priobčil kratek članek z gornjim naslovom. Pisec tega članka neki — a — poziva, »da se zavedajo vse jezikovno naobražene osebe posameznih industrijskih panog svoje dolžnosti, da rabiyo same dosledno in v vsakem primeru domače izraze«. Članek tudi pravi, da bo šele tedaj bolje, »ako damo našemu v industriji zaposlenemu osebujo dober terminološki slovar. Šele na temelju vsestransko ustanovljene terminologije bo potem možno, pisati brezhibna tehniška književna dela.

Pisec želi, da se z delom »tako je« prično in želi, da se v javnosti na primeren način pojasni, kaj se je doslej že storilo v tej stvari. Pravi tudi, »da bi imel vzeti delo v roke temeljit jezikoslovec-slavist in pomagali naj bi mu »vsi tehniki in industrijski nameščenci, ki so dobre volje...« Končno predlaga, naj se skliče takoj anketa in že sedaj misli na pridobitev urednika in sodelavcev ter pričakuje odziva na svoje vrstice od strani v to poklicanih činiteljev.

Ker je minulo od tega poziva že dva meseca in se še noben »v to poklican činitelj« ni odzval temu pozivu, naj mi neznani — a — oprosti, da se drznem na njegov informativen članek tudi jaz na kratko samo informativno odgovoriti.

Kolikor je meni znano, se na izdelavi slovenske terminologije vseh panog prav pridno deluje. Takoj po prevratu je bivša »Južna železnica« takoj s krepko roko šla na delo in za svoje potrebe izdelala in izdala lepo delo »Slovensko terminologijo«, ki je izšla — v lastnem delokrogu in za lastno porabo — naliskana v »Uradnem listu«, če se ne motim v 10. številkah. — Sodeloval je tudi naš priznani jezikoslovec prof. dr. Breznik. Delo je za prvi moment dobro, kolikor sem je mogel v naglici pregledati.

Poštna direkcija je izdala tudi kmalu po prevratu svojo lastno pošto-telegrafsko terminologijo, ki jo je izdelal ravnatelj I. Petrič.

Profesor Podkrajšek je izdal več slovarčkov slovenske terminologije, ki jih je pridružil vedno dotični stroki, katero je knjiga obdelovala. Tako je dodal slovarček slovenskih strokovnih izrazov knjigi »Pomočniška izkušnja za rokodelske obrte«. Tu so zbrani skoro vsi tehnični slovenski izrazi za rokodelske obrte, ki so v tej knjigi obdelani. Ravnotako je dodal dobre strokovne slovarčke svojim knjigam: Knjigovodstvo za lesne obrte, dalje za ženske obrte in Državljanškemu nauku. Dober slovarček je dodan tudi Podkrajškovi Slovenski čitanki za obrtna učilišča (1924). Najnovejše in glavno Podkrajškovo delo pa je »Obrtna, trgovska, tvorniška in železniška terminologija, nemško-slovenski del«, ki se ravno kar stavi v tiskarni Družbe sv. Mohorja na Prevaljah. V stavku postavljenih je že šest črk (od A. do incl. F.) in že samo to delo obsega šest pol; celotna terminologija pa bo obsegala najmanj 16—18 tiskanih pol.

Strokovno terminološki material zbirata prof. H. Podkrajšek že nad 20 let. Njegovo strokovno začetno delo v slovenski terminologiji sega nazaj še v tisto dobo, ko niti za vsakdanje domače izraze v obrtu in industriji ni bilo — ali vsaj rabili niso domačih slovenskih izrazov.

S kako težavo, trudom in naporom je bilo iskanje in »kovanje« takih izrazov zvezano, to

ve samo prof. Podkrajšek. Hodil je okrog po različnih delavnicah, lesnih, mizarških, ključničarskih, kovaških itd. ter po raznih tvornicah in obratih ter na licu mesta pri delavcu, delo- in poslovdnju iskal primernih slovenskih poimenovanj in izrazov za našo domačo obrt in industrijo. Imel pa je tudi razne strokovnjake za mentorje. Tako za železno stroko (orodje) veleindustrija in tovarnarja g. A. Zabkarja, za železniško stroko pisatelja I. Zorca, za elektrotehnične, stavbno-mehanične predmete gg. inženjerje St. Premelča, St. Dimnika, R. Strojnika in Milavca. Posvetoval pa se je vedno tudi z dr. Ant. Breznikom in A. Mikušem, znanim slovarskim raziskovalcem. Na pomoč pa so mu bili tudi strokovni učitelji na Obrtni-Tehniški srednji šoli: učiti. Dobak za strugarstvo, Tratnik za mizarstvo, Kunaver in Mirtič ter Mallner pa za kovinarstvo in praktično elektrotehniko in monterstvo.

Prof. Podkrajšek pa je iskal slov. besedi in izrazov tudi pri viru: pri slovenskih delavcih in delavkah na kmetih, na polju, v gozdu, v hiši. Težko, utrudljivo je bilo to iskanje, vrtanje in zasledovanje po pristnih domačih slovenskih izrazih in besedah.

Da ne izpustim dr. Homanove medicinske terminologije in M. Cigalotove Znanstvene terminologije s posebnim ozirom na srednja učilišča, ki jo je izdala Slov. Matica že leta 1880., ki je nemško-slovenska, naj omenim še to, da je menda kemični inštitut ljubljanske univerze tudi izdal svojo terminologijo, katere pa nisem mogel dobiti v roke. Ravnotako menda tudi medicinski. Bodi mi dovoljeno omeniti tudi to, da gg. inženjerji, profesorji na Tehniški srednji šoli tudi pridno zbirajo terminološko slovensko gradivo.

Če smo objektivni, moramo priznati, da na tem polju dosledno in sistematično deluje zadnjih 30 let profesor Podkrajšek, v zadnjem času pa tudi »Zveza inženjerjev, sekcija ljubljana« pod vodstvom inženjerja Skaberneta. V tem odseku za tehnično terminologijo sodelujejo skoro vsi slovenski inženjerji, pa tudi strokovnjaki vseh strok in gospodarskih panog.

Odsek za slovensko tehnično terminologijo se deli v sedem strokovnih oddelkov in sicer: 1. Splošni oddelek: načelnik ing. L. Novak in šteje 8 strokovnjaki skupaj 8 članov, 2. Gradbeni oddelek: načelnik ing. Vik. Skaberne. V gradbenem oddelku deluje 20 inženjerjev in 1 strokovnjak prof. arh. Plečnik. 3. Strojgradbeni oddelek: načelnik ing. Gulič, članov 10 inženjerjev ter 1 strokovnjak. 4. Elektrotehnični oddelek: načelnik ing. A. Dietrich; članov inženjerjev 10 ter štirje strokovnjaki. 5. Rudarski in plavžarski oddelek: načelnik ing. Vin. Strgar in 9 članov inženjerjev ter 2 strokovnjaka. 6. Kemični oddelek: načelnik ing. Jak. Turk, 1 član (ing. Drag. Domanek) in 3 strokovnjaki: dr. Jenčič, dr. Rebek in dr. Samec. 7. Šumarski oddelek: načelnik ing. E. Obereigner, 3 člani inženjerji in 1 ing. strokovnjak.

Poleg teh oddelkov posluje kot vrhovna instanca splošni odsek za tehnično terminologijo, ki šteje 16 članov. Odseku predseduje ing. Vik. Skaberne, tajnik je ing. Nace Perko. Za celotno snov obstoja tudi »Redakcijski komite«, ki šteje s prof. dr. Breznikom šest članov.

Odsek za tehnično terminologijo, Redakcijski komite in strokovni oddelki za posamezne tehnične panoge marljivo delujejo, kakor sem čul, seveda bo celotno delo šele v nekaj letih končano.

Morda bi bilo res umestno in praktično, da bi Odsek za tehnično terminologijo svoje delo tako usmeril, da bi izdal kar alfabetični tehnični slovar kakor izdajajo Nemci svoj »Technisches Wörterbuch« v šestih jezikih — Verlag Oldenburg.

Jaz sem svoje povedal, zdaj naj govori drugi ter me korigirajo.

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski pisatelj Jules Verne. — Poslovenil A. B.

II. poglavje.

Kako so prišli s Kordiljer.

Na Mac Nabsovem mestu bi vsakdo šel stokrat mimo kočje ali nad njo, ne da bi mu prišlo na misel, da je kočja. Snežena odeja je bila malo nabrekla, to je bilo vse. Treba jo je bilo odkidati. Po polurnem napornem delu sta Wilson in Mulrady odkopala vhod v »kasu« (hišico), kamor se je četica brez odlaganja stisnila.

Našo »kasu« so bili zgradili Indijanci iz neke vrste opeke, žgane na solncu. Imela je obliko kocke, katere stranica meri štiri metre. Zgrajena je bila na bazaltni skali. Kamnite stopnice so vodile k vratom, edini odprtini kočje. Čeprav so bila majhna in ozka, sta si znala toča in sneg ob času zimskih viharjev, ki divjajo po Andah, utreti pot v kočico.

Deseterica je z lahkoto mogla notri. Čeprav so bile stene preslabe, da bi zadržale vlago, so vendar v tem letnem času še dokaj branile proti mrazu, ki ga je toplomer nameril zunaj za deset stopinj pod ničlo. Poleg tega pa je bilo v kočici tudi neke vrste ognjišče z dimnikov iz opeke, ki je bila zelo slabo vzdana, a vendar je bilo mogoče nažgati ogenj in se z uspehom braniti proti mrazu.

»Ležišče imamo, čeprav ni posebno opremljeno, je dejal Glenarvan. Previdnost nas je pripeljala sem, zahvalimo se Bogu!

— Kaj boste neki, saj je cela palača, se je šalil

Paganel. Samo dvorjanov in služabnikov ni. Izborno se bomo počutili.

— Posebno, če bo gorel tamle na ognjišču ogenj, je pristavil Tom Austin; če smo lačni, nas pa tudi zebe. Jaz za svojo osebo bi se veliko bolj razveselil butare dračja kot pečenke.

— Ej, Tom, skušali bomo pač, da dobimo kuriva, je odgovoril Paganel.

— Kurivo na vrhu Kordiljer! je nejeverno zmakeval z glavo Mulrady.

— Če so naredili v naši kasuči ognjišče, je verjetno, da se nahaja tukaj okoli tudi gorivo.

— Prijatelj Mac Nabbs ima prav, je dejal Glenarvan. Pripravite vse potrebno za večerjo, danes bom jaz za drvarja.

— Z Wilsonom vas spremiva, je pritrdil Paganel.

— Če me rabite... je dodal Robert in vstajal.

— Ne, le odpočij si, dečko moj, mu je odvrnil Glenarvan. Ti si že mož v dobi, ko so tvoji sovrstniki še otroci.

Glenarvan, Paganel in Wilson so šli iz kočje. Bila je ob šestih zvečer. Čeprav ni bilo nobene sapaice, je bil mraz zelo oster. Modrina na nebu je že temnela, sonce je z zadnjimi žarki poljubljalo visoke vrhove andskega grebena. Paganel je vzel s seboj svoj tlakomer. Živo srebro mu je povedalo, da je značni tlak 495 milimetrov, kar odgovarja višini 11.700 čevljev (približno 3900 m). Ta kordiljerska pokrajina je bila torej le za 910 metrov nižja od Mont-Blanca. Če bi Ande stavile na pot težave, ki jih kar mrgoli na švicarskem orjaku, če bi se njegovi viharji in vrtnici nesli nad potniki, bi niti eden od njih ne prišel čez visoki greben Novega Sveta.

Glenarvan in Paganel sta dospela na porfirni

griček in gledala na vse strani obzorja. Bila sta na vrhu kordiljerskih snežišč, videla sta štirideset kvadratnih milj naokrog. Proti vzhodu se je gorovje zložno nízalo, ponekod so bila zelena pobočja, kjer bi se človek mogel drčati v dolino par sto seznejev globoko. V daljavi so bile vzdolž ob gorovju groblje in eratične skale, ki so jih spravili v dolino ledeniki. Te morene so segale tako daleč kakor oko. Dolina reke Colorado se je že začela potapljati v večernem mraku. Sence so se dvigale tako, kakor je zapadalo sonce. Izrazitejšje točke v terenu, vrhovi, pečine, špice so zamirale druga za drugo v temi, mrak je objel polagoma vso vzhodno stran And. Na zapadu je dnevna svetloba še obsevala gorske izrastke, ki podpirajo navpično steno na zahodni strani. Kar vid jim je jemalo, ko so gledali povodenj svetlobe, ki jo je zlivalo zahajajoče sonce na vrhove in snežišča. Proti severu je valovila cela vrsta vrhov, ki so se neznatno zlivali v črto, podobno oni, ki jo potegne tresoča roka, ki ni vajena svinčnika. Oko se je izgubljalo v nejasnih obrisih. Nasprotno pa je bil proti jugu pogled čaroben in nastopajoči mrak ga je le še povečal. Pred potniki je zijala soteska divjega Torbida, nasproti, komaj osem kilometrov daleč, pa je žarelo žrelo ognjenika Antuco. Vulkan je rjovel kot velikanska zver, podobna Leviatanom apokaliptičkih dni, in bruhal goreč dim, pomešan z rekami sajestega ognja. Naokrog stoječih vrhovi so se zdeli v plamenu; toča žarečega kamenja, rdečkasti oblaki pare in potoki lave so se spajali v iskrebce se snope. Neznansko hrumenje je vedno naraščalo in plameni so švigali čimdalje višje, med tem pa je sonce izgubljalo svojo svetlobo in tonilo v sencah na obzorju.

Gospodarstvo.

Izkaz o stanju Narodne banke z dne 22. julija 1925. (Vse v milijonih dinarjev; v oklepaju razlika napram stanju z dne 15. julija 1925.) **Aktiva:** Kovinska podloga 466.2 (+ 1.4), posojila na menice in vrednostne papirje 1124.9 (- 7.0), račun začasne zamenjave 366.4, državni dolg 2966.3, vrednost založenih državnih posestev 2138.3, saldo raznih računov 721.2 (- 28.7), skupaj 8970.0; **pasiva:** glavnica in rezervni fond 34.2, bankovci v obtoku 5626.4 (- 52.3), račun začasne zamenjave 366.4, državne terjatve 23.8 (- 1.1), razne obveznosti 706.3 (- 19.1), vrednost založenih državnih posestev 2138.3, azija 74.3, skupaj 8970.0.

Zračna linija Trst—Dunaj—Praga. Iz Trsta poročajo, da se bo projektirana gračna linija Trst—Dunaj podaljšala do Prage.

Trgovinski stiki med našo državo in Španijo. Zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je posetil poslovni opravnik španskega poslanstva v Belgradu Rafael Sorn, ki se je razgovarjal z zastopniki zbornice glede sklenitve definitivne trgovinske pogodbe s Španjo. Zanimal se je zlasti za predmete, ki se izvažajo iz Slovenije v Španijo. Med drugim je predlagal in naglašal potrebo kotiranja španske valute na naših borzah in nasprotno dinarja na španskih borzah. Potrebna je tudi upostavitve stalne morske linije med našimi in španskimi lukami. Priznal je opravičenost naše zahteve po zmanjšanju koeficienta, ki znaša 70 odst. na normalno carino in ki se pobira od našega uvoza na Španjo. Od nas se v Španijo izvažajo predvsem les. Po izjavi odpravnika je Španija zainteresirana zlasti na izvozu svojega tkaninskega blaga v našo državo. Jeseni je pričakovati pričetka pogajanj za sklenitev nove trgovinske pogodbe med obema državama. Računa se, da bo nova po-

godba mogla stopiti v veljavo že z novim letom.

Poštno-nakazniški promet s Kanado. Kakor poročajo iz Belgrada, namerava Poštna hranilnica naše države uvesti s 1. avgustom 1925 poštno-nakazniški promet s Kanado. Z 1 nakaznico se more mesečno poslati največ 100 kanadskih dolarjev.

Kreditni Poštni hranilnice. Kakor Narodna banka, tako tudi Poštna hranilnica kljub izjavam vodilnih faktorjev vodi pravzaprav veliko srbsko gospodarsko politiko. Prečanski kraji — posebno Hrvatska in Slovenija — so bili vedno zapostavljeni. Sedaj poročajo, da je poštni minister dr. Šuperina izdal nalog, da se revidirajo kreditni Poštni hranilnice, kar se tiče Bosne in Hrvatske. O Sloveniji poročilo ne ve nič povedati.

Nova emisijska banka v Albaniji. Kakor smo že poročali, je albanska Narodna banka začela 1. t. m. poslovanje. Začetni kapital te banke, katero je ustanovila Banca commerciale Italiana, je 12 in pol milijona zlatih frankov. 51 odstotkov kapitala je italijanskega, ostalo pa so dali Albanci. Anglija in Jugoslavija želita ravno tako imeti delež pri banki in tozadevna pogajanja z albansko vlado so se že začela.

Nemška zunanja trgovina. V teku meseca junija t. l. je Nemčija uvozila za 1072 milijonov zlatih mark blaga, (1075 milijonov v maju 1925), izvozila pa za 688 milijon. (v maju 1925 za 732 milijonov). — V prvih 6 mesecih t. l. je znašal uvoz 6836 milijonov zlatih mark, izvoz pa 4132 milijonov zlatih mark.

Češkoslovaško posojilo v Ameriki. Iz Newyorka poročajo, da bo v jeseni dobila Češkoslovaška v Ameriki 50 milijonov dolarjev.

BORZA.

29. julija 1925.

DENAR.

Zagreb. Italija 201.72—204.20 (208.50), London 269.42—272.42 (275.75), Newyork 55.68—56.28 (56.75), Praga 1.65—1.67 (1.68), Dunaj 7.7950—7.8950 (8.—), Curih 10.82—10.90 (11.04). Po borzi se je padanje nadaljevalo.

Curih. Belgrad 9.25 (9.0625), Pešta 72.22450 (72.24), Berlin 122.40 (122.55), Italija 18.85 (18.95), London 25.02 (25.015), Newyork 515.10 (515.25), Pariz 24.35 (24.35), Praga 15.25 (15.25), Dunaj 72.450 (72.240), Bukarešt 2.50 (2.60), Sofija 3.75 (3.75).

Dunaj. Belgrad 12.8150—85.50, Kodanj 16.230 do 70, London 34.46—56, Milan 25.36—26.08, Newyork 709.35—1185, Pariz 33.54—33.70, Varšava —. Valute: dolarji 704.70—708.70, angleški funt 34.37 do 34.53, francoski frank 33.55—33.85, lira 26.01 do 26.21, dinar 12.78—12.84, češkoslovaška krona 21.0025—21.1225.

Praga. Lira 120.50, Zagreb 61.1250, Pariz 150.8750, London 164, Newyork 33.75.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7 odstot. invest. posoj. 67 den., Vojna odškodnina 272—280, Celjska posoj. 201 do 204, Ljublj. kreditna 225—238, Merkantilna zaklj. 101, Praštediona 810—815, Slavenska 67 den., Kreditni zavod 175—185, Stroine tovarne 106—129, Trbovlje 340—349, Vevče 100—110, Nihag 41 bl., Stavbna družba 165—180, 4 in pol odstot. zastavni listi 20 den., 4 in pol odstot. kom. zadolžnice 20 den.

Zagreb. Hrv. eskomptna 109—110, Kreditna, Zagreb, 106—110, Hipotekarna, Zagreb 60—60.50, Jugobanka 98.50—99, Praštediona 810, Slavenska 65—66, Ljubljanska kreditna 235, Eksploatacije 47—49, Sečerana 492—500, Gutman 390—395, Slavonija 42.50—44, Trbovlje 350, Vevče 100, 7 odstot. invest. pos. 80, Vojna odškodnina 281.50—284.50.

Dunaj. Podunavska-Savska-Jadranska 60.4, Alpine 30.5500, Greinitz 14.5, Kranj. Ind. —, Trbovlje 45.0, Hrvatska eskomptna 14.0, Leykam 18.8, Jugobanka 11.8, Hipobanka 7.1, Avstrijske tvornice za dušik —, Gutmann —, Mundus —, Slavex —, Slavonija 5.3.

BLAGO.

Ljubljana. Les. Trami, monte, 8-3—8-10, fco nakladalna postaja 300 bl., deske, koničaste, 20, 25 in 30 mm, fco nakladalna postaja 460 bl., bukova drva, 1 m dolž., fco nakl. postaja 5 vag. zaklj. 18.50. — Zito in poljski pridelki: Pše-

nica, bačka, par. Ljubljana 326 bl., pešnica, slavonska, 76 kg, 1—2 odstot., fco Ljubljana 305 bl., otrobi, pšenični, drobni, fco Ljubljana zaklj. 180, koruza slavonska, fco Postojna trans. 237 den., laneno seme, fco Ljubljana 500—520, fižol, ribničan fco Ljubljana 300 den., ječmen, slavonski, 65 kg, fco Osijek 1 vag. 210—220 zaklj. 220.

Orlovski vestnik.

Vsem gorenjskim odsekom in krožkom. Prosimo vse odseke in krožke, ki niso še poslali izpolnjenih prijav za III. gorenjski orlovski tabor, da to store v najkrajšem času. Prijavite takoj točno število kosil, na katera reflektirate. Kosila bodo po 10 Din. Na taboru v Radovljici bo mora vsak vodja prebrane takoj zjutraj plačati vsa naročena kosila. Za kosila boste dobili v Radovljici izkaznice, na katerih bo navedena gostilna in čas ter cena kosila. Vsak odsek in krožek je odgovoren za plačilo vseh prijavljenih kosil. — Orlovska podzveza E. Kranj.

Orlovski odsek Verd priredi v nedeljo 2. avgusta točno ob pol 4. pop. v dolini Matjaževka letno prireditve (javna tel.). Takoj po izčrpanem sporedu ods. Verd se vrši na istem mestu štafeta tekma med orlovskim odsekom Stara Vrhnika in orlov. ods. Verd. Ker razpolagata oba odseka s procej dobrimi močmi, obeta biti tekma zelo napeta. Prijateljem, posebno lanskim gostom, naznanjamo, da se grad Kralja Matjaža pridno snaži in vsestransko pripravlja, da sprejme svoje goste kar mogoče dostojno in solidno postreže. Ves čas sodelujejo godbeniki glasbenega konservatorija iz Ljubljane.

Izpred sodišča.

»Nikar me ne zaprite, jaz Vam bom v ječi umrla!«, tako je prosila 70letna ženica Katarina Gospičeva, vdova, sedaj užitarica pri posestniku Bohincu v Sp. Brniku. Ženica je bila obtožena, da je zakrivila s svojo nepazljivostjo, da je zašla 26 mesecev stara gospodarjeva hčerka Marija, ko so bili vsi domači razum starke na polju, v komaj 10 m oddaljen potok in je utonila. Našel je otroka oče kakih 100 m pod hišo v vodi. Zena se je zagovarjala, da je imela posel z enoletnim sinkom Joškom, medtem ji je deklica ušla. Z ozirom na njeno starost in na dejstvo, da je tudi otrokov oče označil slučaj kot nesrečo, katere ženica ni zakrivila, je bila starke oproščena.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znakom!

PRODAJALKA

Išče mesta v trgovini, event. pomaga tudi pri gospodinjstvu. Gre tudi izven mesta. Ponudbe upravi lista pod: »Prodajalka« števil. 4945.

Krojaški POMOČNIK, zmožen velikega in malega dela. Išče službo v mestu ali na deželi. - Ponudbe na upravnisti listu pod šifro: »Krojač« števil. 4949.

TRGOVSKI pomočnik, izučeni manufakture in specerije ter zmožen slovenskega, nemškega in nekoliko srbohrvatskega jezika, želi premeniti službo. Nastopi s 1. septembrom. Cenj. dopise na Aloma Comp., Ljubljana, pod šifro: Trgov. pomočnik.

Prvovrstna kuharica in šofer - mehanik

s prvovrstnimi referencami, se iščeta za Beograd od avgusta ali septembra. Pismene ponudbe naj se pošljejo direktorju G. S. Roš-u, Bled, vila Taler.

Išče se več izvežbanih natakarič

za nedeljo, 2. avgusta. Predstaviti se je v hotelu Tivoli, Ljubljana. 4942

IŠČE SE akordantna partija

za fasadiranje VILJEM TREO, stavbenik - Cesta na Gorenjsko železnico števil. 4.

Urarski POMOČNIK

mlad, išče službo, zmožen vsakega dela. Gre najraje na deželo. - Naslov v upravi »Slovenca« pod števil. 4941.

Kurjač in gaterist

za parno žago v Slavoniji, se iščeta. - Ponudbe na: »Parna pilana, Novska — Slavonija«.

NAJBOLJŠA

REKLAMA

so oglasi v »Slovencu«.

KOSTANJEV TANINSKI LES

kupujem vsako količino, svež ali suh, na progi Ljubljana—Karlovac in Ljubljana—Zidani most—Zagreb. Dobava do 15. septembra. Ponudbe z naznako količine in cene je poslati na DRAGO HADL, Novo mesto. 4940

DRVA

hrastova in bukova, odpadki od parketov in žage, dostavljajo po znižani ceni na dom parna žaga V. Scagnetti, Ljubljana, (za gor. kolodvorom).

Naprodaj 2 ROČNA VOZICKA

nova, močna, in en otroški, že rabljen, pa dobro ohranjen, zaradi preselitve pod ceno naprodaj. Rožna dolina b. št. 2, cesta 9. 4944

Išče se boljše in pošteno deklet kot SOBARICA. Naslov: Vera Tomić, Petrinja, Hrvatsko. 4924

Na Vranskem

se bo dne 6. avgusta t. l. ob 9. uri dopolnje vršila

sodna dražba

v konkurzno maso trgovca Davorina Strmšek spadajočega trgovskega in sicer: špecerijskega in manufaktur. blaga, usnja, čevljarških potrebščin, fižola, cementa itd.

Kupim nekaj voz SLADKEGA SENA

za govedo. Fran Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta 36

Delavnico iščem v Ljubljani.

Lorenc Okeršlar, klobučar, Medvođe.

Cenjenemu občinstvu najtopleje priporočam higijenično urejeni BRIVSKI SALON.

Niko Koman
Poljanska cesta števil. 13, nasproti II. drž. gimnazije.

MIZARSKA strojna delavnica

v bližini postaje, z električnim pogonom, se pod ugodnimi plačilnimi pogoji odda v najem ozir. prodaj. Dopise pod: »TAKOJ« na upravo »Slovenca«, Maribor. 4822

»Zavod usmiljenih sester«

v Maria Saal-u pri Celovcu na Koroškem.

S prihodnjim šolskim letom 1925/26 bo do sedaj štirirazredna osnovna šola razširjena na petrazredno. — Istočasno bo otvorena tudi dekliška meščanska šola. Deklice imajo torej priložnost, si v zavodu pridobiti vse izobrazbe. — Zavod ima lepo solnčno lego, čist zrak. Kraska okolica in vsi prostori, s katerimi je zavod opremljen, prijačo zdravju. — Deklice dobe dobro vzgojo in ljubeznivo oskrbo po zmernih cenah. — Natačnejša pojasnila in prospekti se dobe pri predstojništvu zavoda.

ELEKTROMOTORJE

in DINAME žarnice »Osram« — »Tung-ram« — »Philips«, električne napeljave (najboljši proizvod), lence, svetilke in armature, električne števec (švicarski proizvod), električne likalnike in posode, telefone, zvonice in elemente, ves drug električni material kupite najceneje pri elektrotvrdki

KAROL FLORJANČIČ — CELJE.
Postrežba točna! Postrežba točna!

TA MLADA DAMA

lahko nese po prapju svojega že tako velikega sinčka domov, saj pere s terpentinovim »GAZELA« milom, katero ji prihrani ves trud. Poizkusite tudi Vi z »GAZELA« milom.

GAZELA MILO

Zahvala.

Rodnini JEKOVEC in PIRNAT v Mariboru se tem potom najiskreneje zahvalujeta za vse dokaze odkritosrčnega sočutja ob priliki boleznih in povodom težke izgube nepozabne juna zlate namice oziroma blaže tašče, gospe

Josipine Weiß roj. Rupert.

Prisrčna hvala vsem, ki so dospeli od blizu in daleč ter jo spemili na njeni poslednji poti. Prav zahvala tudi vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov.

Bodi ohranjen v srcih vseh, ki so jo poznali, na njo lep in blag spomin.

Maribor, dne 27. julija 1925.